

37 Eğitimde Haya(t)l Kırıklığı

39 Kreş, Ebeveyn ve Çocuk Hakkıdır!

41 Dersim Dört Dağ İçinde,
Dört Dağ Ateş İçinde



45 Ataması Yapılmayan
Eğitim Emekçilerinden



49 Şaristaniya kû bi Azadiya Jinê Hatiye

51 kitap

54 film

56 şubelerden

EĞİTİM SEN

(Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası)

Cinnah Cad. Willy Brandt Sk. No:13 Çankaya/ ANKARA

Tel: (0.312) 439 01 14 (pbx) - **Fax:** (0.312) 439 01 18

Web: www.egitimsen.org.tr **E-posta:** bilgi@egitimsen.org.tr

Adına Sahibi: Feray Aytekin Aydoğan - **Yazı İşleri Müdürü:** Aysun Oral

Hazırlayan: Derya Yulcu

Kapak/Sayfa Düzeni: Gülüzar Ünver

ISSN: 2148 - 9203 - Yayın Tarihi: 07.11.2018 Sayı: 2500

Baskı: Hermes Ofset Büyük sanayi 1. cadde No:105 İskitler / Ankara Tel: 0312 384 34 32

KADINLAR BİRLİKTE GÜÇLÜ

Derya Yulcu

Eğitim Sen Merkez Kadın Sekreteri



**Krizi biz yaratmadık bedelini
bize ödetemezsiniz**

Eğitim Sen Merkez Kadın Sekreterliği olarak, kolektif bir çalışmayla hazırladığımız dergimizi size ulaştırmanın sevincini yaşıyoruz.

Dergimizi demokratik mücadelenin yoğun baskı altında olduğu bir dönemde inatla ve inançla 'Biz kadınlar buradayız' demek için çıkarıyoruz.

Bu sayımızda, var olduğu bilinen fakat siyasi iktidar tarafından üstü örtülmeye çalışılan 'ekonomik krizin' özellikle kadınları yoksullaştıran etkilerini ve örgütlü demokratik mücadelenin önemini hatırlatmayı amaçlıyoruz.

Günümüz dünyasında küçük bir zümrenin korunaklı, sınırsız imkânlarına karşın, dünya nüfusunun büyük bir kısmı temel insani ihtiyaçlarını karşılayamama noktasında yaşıyor. İnsanları birbirlerine ve kendilerine yabancılaştıran, eşitsizlikleri büyüten ve adil olmayan bu düzende yaşamak zorunda değiliz, demek için yazıyoruz. Çünkü biliyoruz ki açıklanan Yeni Ekonomi Programı ülkede yaşanan krize önlem olarak emekçilerin gelirlerine göz diken bir programdır. Tasarruf ve kemer sıkma dendiğinde akla ilk gelen emekçi kesimlerin mevcut haklarının budanacağıdır. Ekonomide yaşanan olumsuzluklara neden olanlar korunacak, emekçilere krizin bedeli zamlarla, vergilerle ödetilecek. Emegimizle biriken kamu kaynaklarının savaşa, ranta ve faize değil, eğitime, sağlığa, ulaşımaya harcanmasını istiyoruz demek için yazıyoruz.

Mevcut iktidar tarafından ihraçlarla, işten çıkarmalarla, grev yasaklamalarla, sendikasıylaştırmayla emeğin haklarına saldırıldı, çalışma yaşamı güvencesiz hale getirildi, özelleştirmelerle, kayıt dışı esnek ve güvencesiz çalıştırmayla, yoksullaştırmayla, artan işsizlik, intiharlar ve iş cinayetleriyle bir yıkım programı uygulandı. Bu yıkım programı en çok kadın emekçilerin emeğinin ucuz işgücü olarak sınırsız sömürülmesine, kamunun üstlenmesi gereken bakım hizmetlerinin kadınlara yüklenmesine ve kadınların çalışma yaşamının dışına itilmesine neden oldu. Biz kadınlar, yanlış politikalarını eleştirdiğimiz için iktidarın örgütlü mücadelemizi baskılamaya çalışmasına karşın' kadınlar birlikte güçlü 'demek için yazıyoruz.

Toplumsal ve siyasal sorunlar şiddet kullanılarak çözülemez, savaş yoksunlaştırır, yoksullaştırır, yoksullukta şiddettir demek için, insanlığı savunmanın yegâne yolunun barıştan geçtiğini bildiğimiz için yazıyoruz.

İnsanın nesnelerden, emeğin sermayeden üstün olması, gücün mülkiyetten değil yaratmaktan doğması; şartların insanı değil insanın şartları yönetmesi yüce ilkesini unutturmamak için yazıyoruz.

Farklı dillerin, inançların, kimliklerin her birinin eşit değerde görüldüğü; eşit, özgür bir yaşamı savunmak için yazıyoruz.

Sömürü düzeninin ihtiyaç duyduğu dönemlerde kadınlar üretim sürecine dâhil edilirken, kriz dönemlerinde kadının yerinin evi, ailesi olduğu yalanını, 'yoksulluğun kadınlaması' gerçeğini anlatmak için yazıyoruz.

Kadın emeğinin görünmezliğini artıracak uygulamalara karşı çıkıyoruz. Kadın olduğumuz için haklarımızdan, özgürlüklerimizden bizleri mahrum bırakamazsınız demek için yazıyoruz.

Krizi biz yaratmadık bedelini bize ödetemezsiniz demek için yazıyoruz.

**“AYAĞINI YERE SIKI
BASACAKSIN. GÜÇLÜ
OLMAYANA EKMEK
YOK BU HAYATTA.
SAVAŞMAYANA
EKMEK YOK.”
(Sevgi Soysal)**

DAYANIŞMAMIZLA BİZ BU KRİZİ AŞARIZ!

Aysun Gezen
KESK Eş Genel Başkanı

Ekonomik krizi, basitçe "dış güçlere" bağlama-ya çalışsalar, Brunson krizinin dolardaki dalgalanmayı yarattığını, bunun ekonomik bir savaş olduğunu söylese de biz bu krizin yapısal bir kriz olduğunu, AKP'nin politikalarının krizi derinleştirdiğini biliyoruz. Uluslararası sermayedarlara, emperyalist ülkelere bağımlılık, buğdayı dahi dışarıdan ithal eder konuma getirilmek, ithal girdiye bağlı üretim ve montaj süreçleri, tüketimi körükleyen, sıcak para girişlerine bağımlı, finansallaşmayı derinleştiren ekonomik politikalar, betona/inşaata gömülen emeğimiz, alın terimiz, kamu kurum-kuruluşlarının ve kamusal hizmetlerin özelleştirilmesine, esnek, güvencesiz istihdama dayalı neoliberal politikalar bu krizi adım adım yarattı. Bu bağımlılık ilişkileri, güya ekonomik savaş içinde olduğumuz ABD'den Mc Kinsey şirketinin dümenine oturtulduğu ekonomi yönetimini yarattı.

Derinleşen kriz ve kamunun yeniden yapılandırılması, esnek güvencesiz istihdamın kamuda da hakim kılınması, sosyal güvenlik harcamalarından, emekçilerin meslek ve özlük haklarından kesintilerle tasarruf edilmesinin beklenmesi krizin faturasının emekçilere yüklenmek istendiğinin göstergeleri olarak karşımıza çıkıyor. Her kriz döneminde emekçiler ağır bedeller ödüyor, fakat kadınlar açısından bu bedeller çok daha ağır oluyor.

Ekonomik kriz kadın işsizliğini arttırıyor; krizde ilk işten çıkarılanlar kadınlar oluyor. Bir klişe ha-

Her geçen gün daha derinden hissedilen, çarşıda, pazarda el yakan, reel gelirimizi ve alım gücümüzü düşüren, insanca çalışma ve yaşama koşullarından bizi sürekli uzaklaştıran bir ekonomik kriz ile karşı karşıyayız. Muktedirler "kriz mriz yok; bunlar manipölasyon" dese de markette, pazarda, iş yerlerinde yaşadığımız gerçeklik ve hatta kendi açıkladıkları "yeni" ekonomi programı bile kriz olduğunu ortaya koyuyor, tüm psikolojik, toplumsal sonuçlarıyla birlikte...

line gelen bu tespiti, dünyada ekonomik krizlerin yaşandığı dönemlerde deneyimlerimiz de istatistikler de destekliyor. Örneğin 2001 krizinde kadın iş gücünün %33'ü işsiz kalırken, kriz sonrasında işsizlikte azalma oranları erkeklerde çok daha yüksek gerçekleşmiş; kriz sonrası görece toparlanma döneminde istihdamda erkeklerin "tercih edilmesi" anlamını taşıyor bu ve aynı zamanda işsiz kalan kadınların çok az bir bölümünün yeniden işe girebildiği...

Bu durumu özellikle kayıtlı istihdam alanında, düzenli, güvenceli işlerde gözlemleyebiliyoruz; bununla birlikte kriz dönemlerinde güvencesiz, ucuz iş gücüne duyulan ihtiyaç, kadınların bu alanda daha fazla yer almasına da yol açıyor; yani kriz dönemlerinde kadınlar geçici, kısmi zamanlı, güvencesiz işlerde, güvencesiz koşullarda, daha düşük ücretlerle çalıştırılıyor. Eğitim ve sağlık gibi iş kollarında kadın emeğinin daha yoğun olduğu düşünüldüğünde güvencesizleşmenin de öncelikle kadınları vuracağını, iktidarı süresince AKP eliyle kamuda %267 oranında artan taşeron çalışmanın kadın emeğinin sömürsünü derinleştireceğini söylemek kehanet olmayacak. Kamuda özel hukuk hükümlerine göre çalışma biçimi hayata geçirilmeye başlandı; bu çalışma biçimi her kişi için farklı koşullarda sözleşmeler yapılacağı anlamına geliyor ve işsizlikle karşı karşıya kalmaktan kurtulan kadınlar açısından kadın ve erkek arasında kamuda da farklı/eşitsiz ücretler artık söz konusu olabilecek.

Yeni ekonomi programının bir şirket CEO'su edasıyla "lansmanının" Berat Albayrak tarafından yapılmasının ardından iktidara yakınlığı ile bilinen bir gazetede esnek çalışma saatlerine ilişkin bir ha-

Ekonomik kriz kadın işsizliğini arttırıyor; krizde ilk işten çıkarılanlar kadınlar oluyor. Bir klişe haline gelen bu tespiti, dünyada ekonomik krizlerin yaşandığı dönemlerde deneyimlerimiz de istatistikler de destekliyor.

ber yer aldı. Bu haber 40 saatlik haftalık çalışma süresinin istenirse 3-4 günde tamamlanabileceğini, kalan günlerin aile ve sosyal yaşama, kurs ve eğitim programlarına daha fazla ayrılabilceğini "müjdeliyordu". Fakat bu müjdenin altından da zamanda esneklik kılıfı altında haklarımızın budanması, güvencesizleşmenin derinleşmesi, sigorta primi, ek ödemeler gibi haklarımızda kesintilere gidilmesi, ücretlerin düşmesi gibi tehlikeler çıktı. Emekçilerin, ekonomik kriz koşullarında sosyal ya-



eğitim sen

şamı, eğitim ve kurs programlarını karşılayacak gelirden yoksun olacakları, doğalgazdan elektrığe, kalorifer yakıtından gaz yağına gelen zamlar düşünüldüğünde ısınma, barınma ve beslenme giderlerini bile karşılamakta zorlanacakları düşünüldüğünde emekçilerin çok ciddi bir yoksullaşmayla karşılaşacakları da açık.

Bu yoksullaşmayı en çok hissedecekler ise yine kadınlar olacak. Ekonomik krizi aslında kadına yönelik ekonomik şiddet olarak değerlendirmek ve ekonomik şiddetin diğer şiddet biçimlerinin artmasında temel neden olacağını söylemek mümkün. Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri doğrultusunda hane halkının yeniden üretimi (bakım hizmetleri, ev işleri vb.) de kadının "iş" görüldüğünden reel gelirin düşmesi, işsizlik, en temel ihtiyaçları karşılamakta zorlanma kadınların herşeyin en ucuzunu bulmak için daha çok zaman ve emek harcamasına, birçok gıda maddesini evde kendi üretme çabasına, dışarıdan ücretli aldıkları hizmetlerden (örneğin çocuk, hasta, yaşlı bakımı) vazgeçmelerine, eve kapanmalarına neden olacak ve kadına yönelik şiddeti de her düzeyde arttıracaktır. Kadınlar, güvencesiz işlerde, ucuz iş gücü olarak çok düşük ücretlerde çalışmak zorunda kalmanın yanı sıra hanenin yeniden üretimini sırtlanmak zorunda da kalacak, gerek sömürü gerek şiddet tırmanacaktır.

Bununla birlikte AKP bakım hizmetlerini üstlenmek zorunda bırakılan kadınlara çeşitli yardımlar yapmakta, cinsiyetçi iş bölümünü pekiştirecek şekilde ev içi emeğin yardımlarla, ücretle desteklenmesi, yeniden üretilmesi konusunda sosyal yardım sistemini kullanmaktaydı. Krizle birlikte bu yardımlardan da kesintiye gidilmesinin gündemde olduğunu belirtmek gerekiyor. Kadının eve, kocaya, babaya, eril iktidara bağımlılığını ve ev içi sömürüyü, şiddeti arttıracığı gibi erkek iktidarı da pekiştirecek bir süreç olarak krizi deneyimlememek için kadınların krizin nedenlerini, kadınlara yönelik yaratacağı sonuçları teşhir etmesi son derece önemli.

Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçe hakkını, güvenceli ve sürekliliği olan işler ile kadın istihdamının sağlanması yönünde politikaları, bakım hizmetleri başta olmak üzere kadının is-

tihtamı önündeki engelleri kaldıracak kamusal hizmetin üretilmesini, krizin yaratacağı yıkıma karşı kadınların dayanışma ağlarını oluşturmayı önümüze koymak zorundayız.

AKP iktidarı, dinselleşme politikalarını, kadınların yaşadığı her türlü sorunun giderilmesinde muhatap kurum olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nı işaret ederek derinleştiriyor. Yıllardır savunageldiğimiz Kadın Bakanlığı talebimizin karşılanması yerine, kadının ikincil konumunu pekiştirecek, kamusal alandan çekilmesine, eve kapatılmasına hizmet edecek bir ideolojik tutumda ısrar anlamına gelen bu tasarı, ancak kadın mücadelesi ile laiklik arasındaki ilişkinin doğru kurulmasına, laikliğin kazanılmasına bağlı olarak püskürtülebilir. Sorunlar daha en baştan ona yol açan düşünce sistemleriyle çözülemezler. Bugün yaşadığımız krizin, derinleşen eril iktidarın ve sömürünün kaynağında neoliberal politikalarla dinselleşme, ataerki arasındaki "muhteşem" uyum yatmaktadır.

**Krizin faturasını
ödemeyi reddeden,
yaşadığı bütün
saldırıları artık yeter
diyen kadınların isyan
dalgasını ne neoliberal
politikalar ne dinselleşme
bastırabilir. Ekonomik
şiddete, sömürüye,
eşitsizliğe karşı isyanını
kuşanan kadınların
dayanışması bu krizi
aşacak güçtedir.**

Yeter ki "YETER" diyelim ve hatırlayalım: Güzel olacak dünya, biz onu kurduğumuzda!

AKADEMİNİN KRİZİ VE YOKSULLAŞMASI

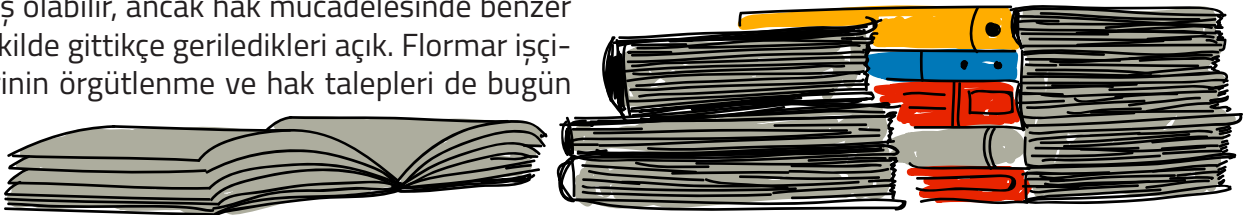
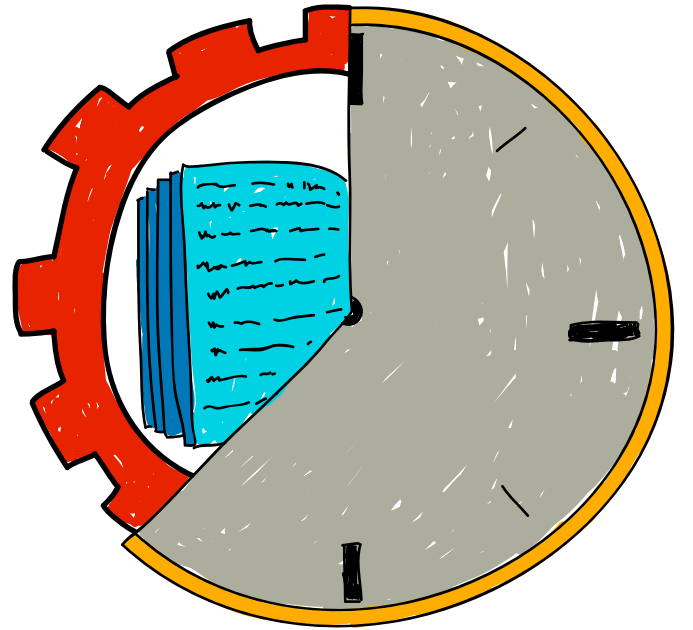
Doç. Dr. T. Gül Köksal

Kocaeli Dayanışma Akademisi

Ekonomik krizin bunca arttığı, yaşam kalitesinin gün geçtikçe gerilediği zor zamanlardan geçiyoruz. Kapitalist üretim ilişkileri gündelik hayatın her alanında bizleri dara sokuyor. Çok yakınlar da yaşadığımız şu örnek bunun en önemli göstergelerinden biri. Bir kent, doğa ve çevre suçu olan 3. havalimanı işçilerinin iş koşullarını iyileştirmek ve hak edilmiş ücretlerini talep etmek üzere yaptıkları eylemlerde dile getirilen şeyler, kapitalizmin 18. yüzyıldaki karşılığı gibi. Ücretlerini alamayan, sağlık ve güvenlik koşullarının sağlanmadığı ortamlarda ölümüne çalışan işçilerin talepleri aslında son derece temel ihtiyaçlar. Ekonomik büyüme hedefi gösterilerek, her yeri daha çok betona, daha niteliksiz bir ortama ve daha insanlık dışı bir düzene sokan mevcut iktidar, sermaye ile el ele kazanılmış hakları da geriye sürüklüyor. Yine güncel bir örnek Flormar işçilerinin direnişi, örgütlü hareket etmenin nasıl da önemli olduğunu ortaya koyuyor. Bu ortamda akademinin başına gelenleri konuşmak bir teferruat gibi geliyor olsa da, aslında bütün resmin bir parçası olarak hiç de öyle değil kanımca. Aynı 3. havalimanı işçileri gibi proleter olarak çalışan, beden gücünden çok zihin gücünü kullanan araştırmacıların çalışma ortamları belki daha gelişmiş olabilir, ancak hak mücadelesinde benzer şekilde gittikçe geriledikleri açık. Flormar işçilerinin örgütlenme ve hak talepleri de bugün

akademide yaşananlarla temelde aynı politik-ekonomik sistemin yarattığı ortama dayanıyor.

Mevcut siyasi yönetim kendi icraat ve söylemlerine karşı çıkan her şeyi yok etmekte beis görmüyor. Ülkede kalktığı söylene de fiilen devam eden OHAL koşulları, haksız hukuksuz uygulamaların zemini haline getirilmiş durumda. Her



muhalif düşüncenin OHAL'in yarattığı "imkân-lardan" faydalanarak susturulmaya çalışıldığı bu ortamdan akademi de payını alıyor. Oysaki iktidar ve sermaye değil, kamu, halk yararına, ezilenden yana üretilen bilimsel, eleştirel bir bilgi ancak özerk, özgür bir ortamda yeşerebilir. Akademinin '80 darbesi peşine, içine girdiği YÖK düzeni, üniversitelerin tek tipleşmesine, bağımsız, özerk niteliklerini kaybetmesine neden oldu. Bologna süreci ile de kâğıt üzerinde düzenlemeler yapılarak sermayeye hizmet edecek bir kitlenin yetişmesi için uygun koşullar pekiştirildi. Akademik üretim ortamının zenginliğini budayan bu ağır müdahalelere darbe girişimi sonrasında uygulamaya geçirilen KHK'ler eklendi. Kanun hükmünde kararname adı altında hükümete karşı çıkan, eleştiren, politik bir tavır sergileyen kişiler, kurumlar soruşturmalar geçirmeye, kamu görevlerinden atılmaya başladı. Ama bu da yetmedi. KHK'li akademisyenlerin makaleleri kitaplardan da çıkarılmaya başlandı. Üstelik buna ilişkin bir hukuki düzenleme olmaksızın ki böyle bir hukuki düzenleme nasıl mümkün olabilirdi. Bu durum ülkenin çoğu yerinde olduğu gibi akademik ortamda da yaratılmış olan korkunun bir göstergesi. Aynı zamanda iktidarın baskısının idareciler tarafından sorgusuz sualsiz ve biat edilerek kabul edildiğini ve uygulamaya koyulduğunu işaret ediyor. Bu koşullarda bir bilimsel ortamın sürdürülüyor olması, hakikatin açıklıkla ortaya konamayacağını da açık ediyor.

Tüm bunlar aynı ekonomik yoksullaşma gibi, akademinin, bilimsel, eleştirel bilgi üretim ortamının da yoksullaşması anlamına geliyor. Yıllarca binbir güçlükle eğitim gören çocukların, gençlerin, onları okutabilmek için çabalayan ebeveynlerinin emekleri, gerçek bir bilim insanı, sorgulayan, araştıran birer birey olmalarını önleme derdi olmayan akademide heba olacak. Buna karşı bir toplumsal hareket, söz ettiğim baskı ortamı nedeniyle de zayıf kalacak.

Görülen o ki, bir kısır döngü içinde yaşamın her alanında yoksullaşıyoruz. Bilimden, sanata, kültürden, eğitime, gündelik hayatın sürdüğü her alanda yaşadığımız bu eksilme, yüzlerce yıl içinde

kazanılmış olan hakların kaybedilmesi, bizlere bir şeyi yeniden hatırlatıyor. Bu süreçlerin üstesinden ancak yan yana gelerek, örgütlenerek ve dayanışarak gelebileceğiz. Beden ve zihin gücünü kullanarak emeğiyle hayatını sürdüren hepimizin bir arada mücadelesi, bu yoksulluğun sonunu getirmek için tek yol. Bu nedenle her ne kadar koparılsak bile, bulduğumuz yerlerde üretim araçlarımıza sahip çıkmamız, yazıp-çizmeye ve ifade etmeye devam etmemiz en önemli görevimiz...

**Akademinin
'80 darbesi peşine, içine
girdiği YÖK düzeni,
üniversitelerin tek
tipleşmesine, bağımsız, özerk
niteliklerini kaybetmesine
neden oldu. Bologna süreci
ile de kâğıt üzerinde
düzenlemeler yapılarak
sermayeye hizmet edecek
bir kitlenin yetişmesi için
uygun koşullar pekiştirildi.
Darbe girişimi sonrasında
uygulamaya geçirilen KHK'ler
eklendi. Kanun hükmünde
kararname adı altında
hükümete karşı çıkan,
eleştiren, politik bir tavır
sergileyen kişiler, kurumlar
soruşturmalar geçirmeye,
kamu görevlerinden atılmaya
başladı. Ama bu da yetmedi.
KHK'li akademisyenlerin
makaleleri kitaplardan da
çıkarılmaya başlandı.**

KRİZİN BEDELİNİ BİZ ÖDEMEYECEĞİZ!

Serpil Kesik

Eğitim Sen Aksaray Şube Kadın Sekreteri

Uzun süredir varlığını ve yokluğunu tartıştığımız, saray ve iktidarının adını söylemekten özenle uzak durarak “zor zamanlar, sıkıntılı günler, dış güçler” söylemlerine alkış tutan bir tarafın yanı sıra çarşıda, pazarda, fabrikada, evde, sokakta, işinde, işsizliğinde, eğitimde, sağlıkta kısacası yaşamın her alanında somut olarak krizin varlığını iliklerine kadar hisseden bir taraf da var.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak’ın “tüm zorluklardan ülkemizi güçlenerek çıkarmak...” diyerek tarif ettiği şey ekonomik krizin kendisi ve derinliğidir. Şiddetini ve yakıcılığını en yoğun olarak yaşayan işçi ve emekçiler krizin sorumluları tarafından ekmeklerine göz dikilenler olmuştur.

“Ekonominin bu zorlukları sağ salım aşması” vurgusu yapan Hazine ve Maliye Bakanı, işçiyi, emekçiyi hedef alan ekonomik ve çalışma haklarını tırpanlayan içerikte bir dizi tasarruf düzenlemesinin yer aldığı Yeni Ekonomik Programı’nı (YEP) açıklamıştır.

Bu program kapsamında kamu alanında da bir takım tasarruf düzenlemeleri yer almaktadır. Yeni Ekonomik Program ile 2019 yılında 60 milyar TL’lik tasarruf sağlanacağı, ayrıca 16 milyar TL’lik gelir artırımı olacağı duyurularak, kamuda tasarruf vurgunu ile sorumlusunun hiçbir şekilde işçi ve emekçinin olmadığı ekonomik krizin faturası emeğiyle yaşayanlara kesilmeye çalışılmaktadır.

Kamuda Esnek Çalışma = Kadına Esnek Çalışma “Müjde”, “Kamuda devrim gibi düzenleme yolda” manşetleriyle yandaş olmanın verdiği tüm meziyetlerini sergileyen medya kamuda esnek çalışma düzenlemesini nasıl allayıp pullayıp sunacağını adeta şaşırmıştır. Kamu emekçileri bütün haklarını, yıllarca verdikleri emek mücadelesi sonucunda kazanmıştır. Ancak AKP iktidarında 15



yıl boyunca bu kazanımlarımızın sınırlandırılmasına, gasp edilmesine ve yok sayılmasına karşı mücadele yürütülmektedir.

Yeni Ekonomik Program ile kamu emekçilerine dayatılan esnek çalışma düzenlemesi kamu çalışanının var olan tüm haklarının kısıtlanması ile birlikte iş güvencesinin ortadan kaldırılması sonuçları ile bizi karşı karşıya bırakacakken asıl hedefinde kamu emekçisi kadınların olduğu herkesçe bilinen bir gerçektir. Hak kayıplarıyla güvencesiz çalışma koşullarını dayatan bu düzenleme kadınlara kamusal alanda da ucuz iş gücü olma zeminini hazırlamaktadır. Erkek egemen devlet aklı kamu emekçisi kadına hem kamudaki görevini yapması hem de iş yaşamı dışındaki geleneksel kadınlık rollerini (anne, eş, ev emekçisi) yerine getirmesini koşullamaktadır. Düzenleme ile ilgili yapılan açıklamada, işini istediği sürede tamamlayarak geriye kalan zamanını "aile, sosyal yaşama daha fazla zaman ayırmak" şeklinde vurgulanan ifade tam da buna işaret etmektedir.

Yeni Ekonomik Program ile kamu emekçilerine dayatılan esnek çalışma düzenlemesi kamu çalışanının var olan tüm haklarının kısıtlanması ile birlikte iş güvencesinin ortadan kaldırılması sonuçları ile bizi karşı karşıya bırakacakken asıl hedefinde kamu emekçisi kadınların olduğu herkesçe bilinen bir gerçektir.

Kriz ve Kadın

Ekonomik krizin bir sonucu olarak temel yaşam ihtiyaçlarını dahi karşılayamama, iş bulamama, işini kaybetme gibi kaygılar arttıkça artmakta ve iş yüküne aldırmaksızın emeğinin çok altında ücretlerle çalışmak zorunda bırakılan geniş bir ucuz iş gücü pazarı oluşmaktadır. Böyle bir tablo içinde kadının emeğinin karşılaştığı sömürü boyutlarının çok daha derinleşerek kadın istihdamında cinsel eşitsizlik makas aralığının büyük oranda açılacağını öngörmek için sayısal verilere dahi ihtiyaç yoktur.

Ekonomik krizin can yakıcılığını sosyal yaşam, sağlık, barınma, mutfak gibi temel yaşam alanlarında iliklerine kadar hisseden aileler, çocuklarının eğitimleri konusunda da kız ve erkek çocukları arasında tercih yapmaktadır. Nitelikli ve sürekli eğitime erişemeyen kız çocuklarımız için de bu durum çok daha vahim sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Eğitimde, sosyal alanda ve istihdamda cinsiyet eşitsizliğini derinleştirecek olan bu durum ekonomik krizlerin sadece ekonomi boyutuyla değerlendirilmesinin eksik olacağını da ortaya koymaktadır.

Krizin Bedelini Biz Ödemeyeceğiz

Yoksul ile zengin arasındaki uçurumun hızla büyüdüğü şu dönemde, birlik beraberlikten ve güçlü ülke olmaktan bahsedip, aynı gemide olduğumuzu iddia edenler, yerli ve milli olandan dem vuranlar ekonomik krizin asıl sorumluları olarak kemerlerini kaçınıcı deliğe kadar sıktılar? Yoksulun kemerinde sıkılacak delik bırakmayan bu kriz saray ekonomisini teğet mi geçti?

**KRİZİ BİZ YARATMADIK
BEDELİNİ DE
BİZ ÖDEMEYECEĞİZ!**

KARMA EĞİTİMİ SAVUNMAK

‘Burada’ olana dair yeni bir politik yönelim çoğu zaman ‘burada’ olanın ‘burada’ olmayabileceği fikrini önererek iş görür.¹

Prof. Dr. Nejla Kurul

Ankara Dayanışma Akademisi

Türkiye’de “olamaz” dediğimiz pek çok şey, iktidar eliyle gündeme getiriliyor, “olmalı” dediğimiz pek çok durum da iktidarın elinin tersiyle itiliyor. Bugünlerde siyasal iktidar Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliği’nde değişiklik yaparak karma eğitime karşı bir adım daha attı. Yapılan değişiklikle nüfus ve öğrencinin az olduğu yerleşim yerlerinde genel lise, meslek lisesi ve teknik lisedeki programları tek lisede toplayan çok programlı liselerde kız ve erkek ayrı eğitim yapılmasının önü açılmış oldu. Yönetmelikte liselerin açılmasına ilişkin esasların düzenlendiği bölümden “Çok programlı Anadolu lisesi, mesleki ve teknik eğitim merkezi ve mesleki eğitim merkezinde karma eğitim yapılır” maddesi yapılan bir değişiklikle kaldırıldı. Bütün eğitim kurumlarının harem-selamlık olarak kurgulanmasını talep edenler kimler? Ataerkil hiyerarşik düzenin daha etkin biçimde muhafaza edilmesini talep eden tarikatlar. O zaman tarikatların istekleri doğrultusunda imam hatip liselerinin dışında Anadolu liselerinin de kız ve erkek lisesi olarak ayrılmasının kapısı aralanmış oluyor.

Toplumsal Sınıf, Toplumsal Cinsiyet, Irk ve Etnik Kimlik Kesişimleri

Siyasal iktidar ne yapmak istiyor? Yanıt çok açık! Toplumsal cinsiyete dayalı bir çitleme. Farklı ge-

rekçelerle, özellikle cinsiyeti “doğallaştırarak” kadınları bir çitin içine, erkekleri de başka bir çitin içine koyarak karşılaşmalarını engellemek, ayrı çitlerde evcillik ideolojisi habitusunu güçlendirmek ve cinsiyetler arasında hiyerarşiler yaratmak, asıl olarak kadınları değersizleştirmek, yeniden üretim alanına sıkıştırmak ve yoksullaştırmak. Bu kurguda farklı cinsel yönelimler ve cinsel kimlikler zaten yoklar. Bu betimlemenin tümü değerlendirildiğinde, toplumsal cinsiyete dayalı çitleme, Federici’nin ifadesiyle “sınıf ilişkilerinin bir özgülleşmesi” olarak ortaya çıkıyor.

karma eğitim



“Çok programlı Anadolu lisesi, mesleki ve teknik eğitim merkezi ve mesleki eğitim merkezinde karma eğitim yapılır” maddesi yapılan bir değişiklikle kaldırıldı.

Kapitalist sistem hep toplumsal çitlemelerle, yani doğa ve insan toplulukları arasına duvar örme, sınır koyma yoluyla, kendini 500 yıldır devam ettiriyor, yani sistem iktidar ilişkileri yoluyla, insanları birbirlerine ve hatta kendilerine yabancılaştıran farklılıkları, eşitsizlikleri, hiyerarşileri ve ayrımları, dönemin özgül koşullarına göre yeniden düzenliyor. Yani ücretli emek sömürüsü, artı değer sömürüsü yanında, toplumu, emeği kendi içinde ayrımlara tabi tutuyor.

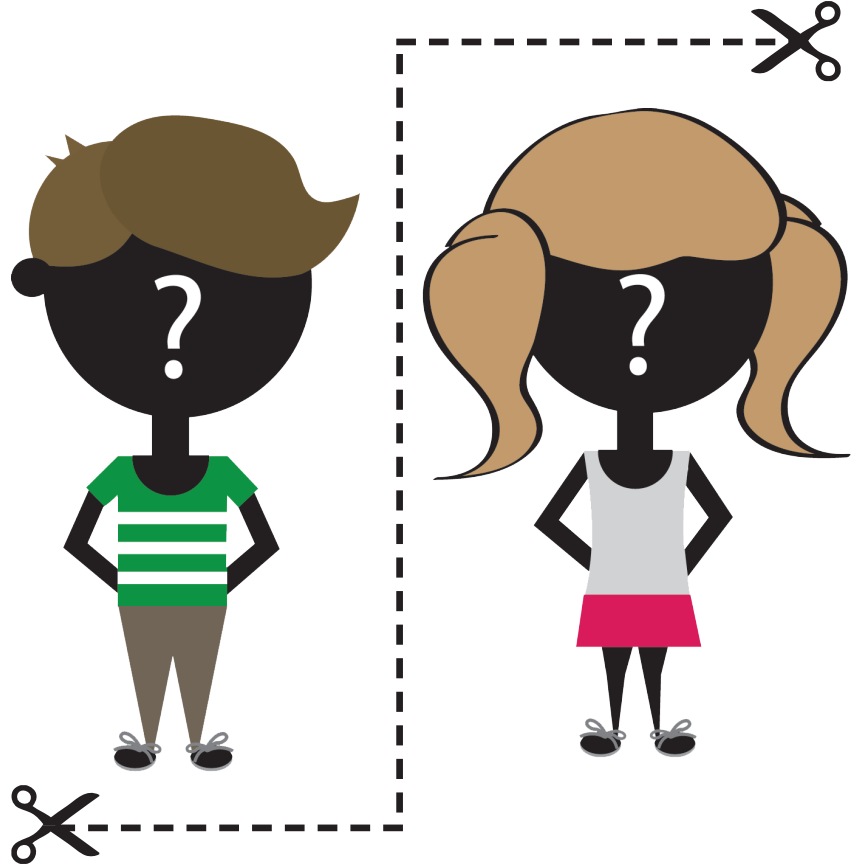
Maaş ve ücret farklılaştırmaları yoluyla emek katmanlarının içine hiyerarşiler yerleştiriyor, her coğrafyada ırk ve renk ayrımlarıyla sınırlar örüyor, Türk, Kürt ve Suriyeli olmayı bir hiyerarşiye tabi tutuyor ve eşitsiz durumu sabitliyor, din ve mezhep ayrışmasını hiyerarşik olarak örgütlüyor. Son dönem kutuplaştırmaları ve ayrıştırmalarının, ittifaklarıyla birlikte siyasal iktidarı nasıl güçlendirdiğini, yan yana gelmeye korkan muhalefeti de nasıl zayıflattığını hep birlikte gözlemledik.

Karma eğitimi kaldırmayı, kadın ve erkek arasına çit koymayı isteyenler, İslami düşünceyle kadını korumayı öne sürseler de işsizlik oranlarının çok yükseldiği günümüz istihdamsız büyüme koşullarında, kapitalizme ve ataerkil düzene hizmet etmiş oluyorlar.

Tek Cinsiyetli Eğitime Yönelmenin Nedenleri

“Karma eğitimden neden vazgeçilmek istendiği ve bunun ne anlama geldiği sorusunun izini sürelim. Yanıtın birkaç boyutu var kanımca. Birincisi tüm öğretmenlerin bildiği, dindar bir nesil yetiştirme hedefi var. Dini yorumların büyük bir kısmında ataerkil bir değer sistemi, dolayısıyla eril bir cinsiyet rejiminin söz konusu olduğunu biliyoruz. Bu değerlerin muhafaza edilmesi ve yaygınlaşması için, kadınların aleyhine bile olsa, “evcillik ideolojisi” yeniden üretilmek isteniyor, bu tek cinsiyetli eğitimle daha kolay olacaktır. Bu durumda okullarda cinsiyetçi bir “habitus”un yaygınlaşması ve yerleşmesi söz konusu olacaktır.

İkincisi, son yıllarda okul içinde ve dışında çocuklara, kadınlara yönelik gittikçe artan bir taciz, istismar ve şiddet var. Siyasal iktidar “zayıf olanı koruma ve kollama” adına, zaman zaman dinsel yorumlara dayanmadan da şiddet karşısında çözümün tek cinsiyetli eğitimde olduğunu ifade ediyor olmalı. Ama şiddetin nedeni cinsiyetlerin yan yana eğitim görmesi değildir; şiddeti önlemek tek cinsiyetli eğitimle çözülemeyecek kadar



karmaşık ve katmanlı bir olgudur. Hatta tek cinsiyetli eğitim, erkek şiddetinin artışına yol açabilir. Tek cinsiyetli okullar, erkekliğin kışkırtılması ve kadının evcillik ideolojisi içinde güç yitimine uğratılmasıyla, evde, sokakta ve kentte şiddeti besleyebilir. Öte yandan kız çocuklarının ve kadının zayıf ve kurban konumuna indirgenmesi şiddeti artırır. Erkek cinayetleri ve istismarları, çoğunlukla okulda değil, evde ve sokakta oluyor. Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler şiddetin yaşandığı mekânlara, zamanlara ve nedenlerine dair bir araştırmalar yapmalıdır.

Üçüncüsü, Türkiye’de son yıllarda istihdamsız bir büyüme stratejisi izleniyor. Bilindiği üzere, egemenler dışında adeta işsiz bir kişinin bile olmadığı ev yok denilebilir, yani işsizlik had safhada. Neo-liberalizmin bu evresinde “Haydi kadınlar kamusal alandan çekilin, doğru eve, özel alanlara gidin” denilerek kadınların boşaltacağı yerlere “evin geçimini sağlaması beklenen erkeklerin” geçmesi planlanıyor.

Birkaç gün önce açıklanan Yeni Ekonomi Programı (YEP), kamu çalışanları için getirmek istediği esnek istihdam ile ilk önce kadınları sonra da kıdemli kamu çalışanlarını özel alana doğru itmeyi hedefliyor kanımca. Bu süreç, hem şimdi hem de birkaç kuşak sonrası için bir yandan kadınların yoksullaştırılmasına ve diğer yandan değersizleştirilmesine yol açar. Erkeklerin ücretli işlerin olduğu üretime, kadınların emeğini ve yeniden üretim işlevini, “üç çocuk yapın, yetmez beş çocuk yapın” çağrısıyla iş gücünün yeniden üretime tabi kılan keskin bir cinsiyete dayalı bir iş bölümü planlanıyor. Tek cinsiyetli eğitimde kadınların ücretli işten dışlanmaları ve yeni işçiler üreten makinelerle dönüşmesi söz konusu olabilir. Tek cinsiyetli eğitim, kadınların evde, özel alanda yaşamayı kabullenebilecekleri bir habitusun oluşturulmasına hizmet edecektir. Ne var ki süreçten hayatın yarısını oluşturan tüm kadınlar zarar görürler. Öte yandan erkeklerin bu süreci desteklemesi durumunda sınıf dayanışması azalır. O nedenle karma eğitimin güçlü bir biçimde savunulması gerekir.

Son olarak yaklaşan seçimlerde AKP’nin tabanına muhafazakâr habituslar yaratma konusunda mesaj verme amacı var. Nasıl iktisadi krizden çıkmak için küresel ve yerel sermaye gruplarına tavizler veriliyorsa, McKinsey adlı ABD’li yönetim şirketi Türkiye’nin kararlarına ortak ediliyorsa, muhafazakâr hanenin reisi olan erkeklere, bilgiye erişimde güçlükleri olan, çeşitli tarikat ve cemaatlerin etkisi altında olan AKP tabanına, cinsiyetçi kalıp yargılar ve değerler üzerinden mesajlar veriliyor. Dolayısıyla farklı farklı eksenlerden karma eğitimi reddeden, tek cinsiyetli eğitimi gerekçelendirmeye çalışan çalışmalar yürütülüyor. Milli eğitim şuralarından birinde karma eğitime karşı görüşler öne sürülüyor. İktidara yakın sendikalarından birinin çıkardığı dergide, önce kadın ve erkeğin “doğası”nın ve onların başarılarını etkileyen etkenlerin ayrı olması nedeniyle tek cinsiyetli eğitimin gereğini akademik olarak da meşrulaştırmaya çalışan yazılara yer veriliyor.

Ataerkil muhafazakâr habitus gündelik hayatın her yerinde, şimdi de okullarda yaygınlaştırılmak isteniyor. Ayrı taksiler, ayrı vagonlar, ayrı otobüsler gibi düzenlemelerle, kentsel mekân ve zaman kadınlar ve erkeklere göre ayrıştırılıyor. Oysa yapılması gereken, kentin herhangi bir zamanında çeşitli nedenlerle evden çıkan çocukla-

Kızlar ve erkeklerin ayrı okullarda eğitim görmesi, hem çocukların kişiliklerinin ve benliğinin gelişimi açısından sağlıklı değildir; hem de mevcut yaşamları anne ve babadan oluştuğu ve gelecekteki yaşamları karma/çoğul olacağı için yaşama hazırlanamamaları nedeniyle doğru değildir.



rın ve kadınların, kentin her yerine ve her zaman güven içinde gidebilmelerini sağlayacak kamusal önlemler almaktır. Mekânların cinsiyete göre çitlenmesi değil, çitlerin indirilmesi, mekânların çoğullaşması, saygı ve sevgiyle bir arada yaşama kültürünün geliştirilmesi gereklidir.

Hayat Çoğuldur, Çoğulluk Savunulmalıdır

Kızlar ve erkeklerin ayrı okullarda eğitim görmesi, hem çocukların kişiliklerinin ve benliğinin gelişimi açısından sağlıklı değildir; hem de mevcut yaşamları anne ve babadan oluştuğu ve gelecekteki yaşamları karma/çoğul olacağı için yaşama hazırlanamamaları nedeniyle doğru değildir. Çünkü çocuk ve gencin ileri yaşamı diğer cinsiyetten izole değildir, istese de ne şimdi ne de gelecek için böyle bir hayat yoktur. Hayat çeşitlidir, çoğuldur. Sokaklar karmadır, gittikleri bankalar, hastaneler, toplu taşıma araçları, müzeler, üniversiteler, girecekleri evlilik ve/veya birlikte yaşamın çeşitli formları karmadır. Tüm hayatı cinsiyete göre ayırtmak imkânsızdır, bu çok da anlamsız ve mantıksızdır. Kadınlar ve erkekler birlikte eşit bir yaşam kurmayı okul yıllarındaki sosyalleşmeyle ve katılımı öğrenirler.

Ebeveynler, tek cinsiyetli eğitim karşısında sessiz kaldıklarında, kız ya da erkek çocuklarının okulun

dışında, ama kentin başka bir yerinde istismar ve şiddete uğrama olasılığını ortadan kaldıramayacaklardır. Ebeveynler, öğretmenler ve öğrenciler karma eğitimi savunmalı ve okullardan erkek çocuklarını ötekine saygı duyma, cinsiyet farkı gözetmeksizin birlikte öğrenme konusunda yetiştirmelerini ve kız çocuklarını güçlendirmelerini istemelidir.

Karma eğitim yoluyla çocukların okullaşmasında önemli bir yol kat edilmiştir. Karma eğitim kız çocuklarının okullaşmasının önünde bir engel değildir. Kız çocuklarının eğitimi ve kendilerini geliştirmelerinin karşısındaki en büyük engel karma eğitim değil, birincisi yoksulluk ve sefalet, ikincisi ise ataerkil cinsiyet rejimidir.

Hayatın sorunlarıyla başa çıkmada karma eğitimin kız çocuklarını güçlendirici bir niteliği vardır. Ancak eğitim karma yapılıyor olsa bile, okullarda cinsiyetçi kalıp yargılar, ders kitapları, öğretmen tutum ve tavırları, otoriter yönetim anlayışı vb. ile toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri yeniden üretilmektedir. Bunun olmaması için eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği konusu her dersin içeriğinde yer almalı, toplumsal cinsiyet konusunda bilinci yükseltecek özgün dersler olmalı, hem de öğretmenler, veliler ve kız ve erkek çocukları bilinçlendirilmelidir.

EKONOMİK KRİZ VE KADINLAR

Sarap Aldıç Sakallı
Eğitim Sen Samandağ Temsilciliği

Bir toplumda yaşanan felaketlerin en çok kadınları ve çocukları etkilediği bilinen bir gerçek olsa da felaket veya kriz anında iskartaya ilk çıkartılacak grup kadınlar olmaktadır. Kadınları en çok etkileyen bu felaketlerden biri de ekonomik krizlerdir. Örneğin, günümüzde Türkiye’de işsizlik oranlarına bakıldığında ekonomik kriz ortamında kadının durumu apaçık ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de işsizlik, 1970’ten 2018’e kadar kademe kademe arttı. Bu artış üzerindeki en büyük etkinin ekonomik kriz olduğu bir gerçektir. Bunu anlamak için ekonomist olmak gerekmiyor. 1970’lerde petrol krizi, 80’lerde ve 90’larda liberalleşme süreci bu artışı hızlandırdı. İşsizlik 2001 krizinden sonra ilk defa iki haneli sayıları buldu. 2009 krizinden sonra işsizlik, Cumhuriyet tarihinin en yüksek düzeyine, yani yüzde 14-15 seviyesine ulaştı. 2018’e gelindiğinde işsizlik oranlarının yüzde 10 civarında, işsiz sayısının ise 3 milyon 86 bin olduğu görülüyor. Bu tabloya göre Türkiye, dünya’daki en yüksek işsizlik oranlarından birine sahip. Bu işsizlik oranlarında kadın sayısı hem düşük hem de yüksek. Bu çelişkinin sebebi, ekonomik daralmalar sebebiyle işten çıkarmalarda ilk gözden çıkarılanların kadınlar olması, diğer tarafta kadınların ucuz ve güvencesiz iş gücü olarak görülüp, bu şekilde istihdam edilmesidir. Yani bir yandan nitelikli işte çalışan kadın işten çıkarılıyor, diğer yandan niteliksiz işlerde (kötü koşullarda, yarı zamanlı, geçici, teknik tabiriyle “esnek koşullar”da) çalıştırılan kadın sayısı artıyor.

Kadının güvencesiz ve ucuz iş gücü olarak özellikle evdeki işlerde çalıştırılması, kadın doğasının bu tür işleri yapmaya elverişli olduğu gibi genel bir toplumsal yanılgıyla açıklanmaktadır. Sosyal devlet ilkesi gereği aslında devletin ücretsiz yapması gereken hasta, yaşlı ve çocuk bakımı kadının sırtına yük olarak bindiriliyor. Zira, bu görevini zaten tam olarak yerine getirmeyen devlet kriz sürecinde bu alanda da masrafı kısma çalışıyor, bakım ihtiyacı yine kadınların ucuza ve sigortasız bir şekilde çalıştırılmasıyla sağlanıyor. Türkiye’de kadın eğitim seviyesinin düşük olması

Parasız okuması gereken yoksul aile çocukları ya okuldan alınıp çalıştırılıyor ya da en kötü koşullar altında okutuluyor. Ve hepimizin bildiği üzere kız çocukları bu durumdan daha çok etkileniyor. Hatta kız çocukları küçük yaşta evlendirilip hayatları tamamen karartılıyor.

eğitim sen

da bu döngünün değişmemesine neden oluyor. Eğitim seviyesi düşük kadınlar ise genelde düşük ücretle çalıştırılıyorlar. Bu sebeple çoğu kadın ev içi emekçisi olmak zorunda bırakılıyor maa- lesef. Oysa eğitim seviyesi yükselen kadın nite- likli işlerde kendini gösterip hayatın içinde aktif rol alarak ataerkil sistemi zayıflatabilir. Böylece kadınlar nitelikli iş gücü piyasasına giremiyor ve sömürülüyorlar. Şu noktada hepimize iş düş- mektedir, özellikle kadın hakları aktivistleri, cin- siyet eşitliğini savunanlar ve feminist iktisatçılar kadınların üretim hayatına katılması ve nitelikli işlerde sigortalı olarak istihdam edilmesi için ça- lışmalı, katkıda bulunmalılar.

Ülkemizdeki ataerkil anlayış nedeniyle ezilen kadın, ekonomik kriz nedeniyle bir kat daha ezil- mektedir. Kadına yönelik şiddetin bir sebebi de ekonomik krizdir. Maddi sıkıntılar sebebiyle ka- dınla erkek arasında tartışmalar artıyor ve ka- dınlar daha fazla şiddete uğruyor. Erkek egemen zihniyetin kadına yüklediği misyon gereği, kadın, erkeği avutmak, güç vermek ve sakinleştirmek zorunda hissediyor. Bu misyonu yerine getirme- yen kadın toplum tarafından bencillik, sorumsuz- luk ve savurganlıkla suçlanıyor. Son zamanlarda Türkiye’de acil yardım hatlarının sıkça aranması ve sığınma evlerine başvuruların artması, eko- nomik krizin kadına şiddet olarak yansımadır. Bu süreçte kadınların korunması için Ailenin Ko- runması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun tam anlamıyla uygulanmalı, acil yar- dım hatları oluşturulmalı ve bu hatlar yaygınlaş- tırılarak aktifleştirilmelidir.

Devlet ekonomik kriz baş gösterdiğinde tıpkı 2018 krizinde olduğu gibi eğitime ayrılan büt- çeden kısıtlamalara gidiyor. Parasız okuması gereken yoksul aile çocukları ya okuldan alınıp çalıştırılıyor ya da en kötü koşullar altında okutu- luyor. Ve hepimizin bildiği üzere kız çocukları bu durumdan daha çok etkileniyor. Hatta kız çocuk- ları küçük yaşta evlendirilip hayatları tamamen karartılıyor. Kadının toplum içindeki bu ikinciliği kısır bir döngü içinde sürüp gidiyor. Hâlbuki eği- timli kadınların artmasının, o ülkede refahın ve



demokrasi seviyesinin artması demek olduğu- nu biliyoruz. Okul çağına gelmiş çocukların yerel yönetimlerce tespiti ve okula devamlarının sağ- lanması en önemli çözüm yollarından biridir. Kriz anında eğitimden kısmak bir ülkeye yapılabile- cek en büyük kötülüktür. Bunun yerine kayıt dışı ekonominin engellenmesi için önlem almak çok daha etkili olacaktır. Ve elbette ki eğitimin ücret- siz hale getirilmesi ve korunması tüm toplumun beklentilerine cevap verecektir.

Son olarak kadın emeği bu kadar ucuzken ve ka- dınlar sömürülürken, kadınlara övgüler dizilme- sinden etkilenmediğimizi belirtmek istiyorum. Bu övgü söylemlerine inanmamız için öncelikle siyasi partilerin, ezilen, sömürülen ve ikinci sınıf vatandaş muamelesi gören kadınlar için politika üretmeleri ve uygulamaları gerekmektedir. Bu o kadar zor bir iş değildir. Birçok ülkede yüzyıllardır uygulanmaktadır. Öyle bilinmeyen, uygulanama- yan, ulaşılamayan politikalar değildir yani. Kadın istihdamına ve kadının hem beden hem de ruh sağlığına yönelik bu politikaları hayata geçirmek, kadınlar için bir lütuf değildir, haktır. Mutlu birey- lerin yaşadığı, kadınların hem üretip hem de öz- gürece yaşayabildiği müreffeh bir ülke için şarttır.

KRİZİN FATURASI YİNE KADINLARA

Yaşar Tarakçı Okudan
Eğitim Sen Antalya Şube

Eylül ayı, okulların açılmasıyla masrafların artmasına ve "Biz dolarla alışveriş yapmıyoruz" diyenlerin bile borçlanmalarına neden oldu. Fabrikaların kapanması işsizliği arttırırken, krizin altından kalkamayan insanların kendilerini yakmalarına, intihar etmelerine yol açtı. Kadınların evdeki rolleri çok daha fazlaştı, yoksulluğu dile getirmek bile suç sayıldı.

Bütün bunlara rağmen ülke ekonomisinde yaşanan ve giderek etkisini arttıran ekonomik sorunlar iktidar tarafından yok sayılmaya/görmezden gelinmeye çalışılıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan 'Kriz, mriz sakın inanmayın. Bizde kriz, mriz yok. Bunlar manipölasyondur. Güçlenerek geleceğe yürüyoruz. Öyle AVM'lerde şurada burada manipölasyon yapanlara aldanmayın.' diyerek kitleleri aldatmaya dönük söylemlere başvurdu. Oysa krizin etkisi her geçen gün daha fazla hissedilmekte, işçi/emekçiler ücretlerinin ödenmemesi, işten çıkartılma, grev erteleme, hak arama sırasında gözaltı ve tutuklamalar ile karşılaşmaktadır. İktidar baskıcı ve otoriter uygulamalar eşliğinde krizin faturasını işçi/emekçilerin sessizce yüklenmesini istemektedir.

AKP hükümeti içeride ve dışarıda demokrasiyi ve istikrarı sağladığını, Türkiye'nin itibarının arttığını söylemeye devam etse de, başta Ortadoğu'da izlenen savaş politikaları olmak üzere uygulanan yanlış politikalar (TBMM'nin işlevsizleşmesi, OHAL kararnameleri, cumhurbaşkanlığı sistemi)

ekonomik krizi daha da derinleştirmiştir. Ekonomik kriz; dolar/euro karşısında Türk lirasının değer kaybetmesi, yüksek enflasyon, kapanan işyerleri, ödenemeyen borçlar, yoksulluk ve işsizlik olarak daha da görünür olmuştur.

Devletin kendi resmi verileri bile işsizlik oranını gizleyemez durumdadır. TÜİK 2018 Mevsim Etkilerinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri'ne göre; 15 ve üzeri yaştaki erkeklerin işgücüne katılım oranı % 71.5, kadınların %33,3'tür. TÜİK'in Haziran 2018 verilerinde istihdam oranı 48.4, işsizlik oranı %10.2'dir. Görüldüğü gibi işgücüne katılan kadın sayısı erkeklerin yarısından daha azdır. Kaldı ki bu rakamların içinde (işsiz dahi sayılmayan, iş bulma umudu olmayan, görünmeyen emek) kadınlar bulunmamaktadır. Bu kadınların kendilerini işsiz olarak değil ev kadını olarak tanımlamaları, ataerkil sistemin ekonomik alt yapısının neresi olduğunu da göstermektedir.



Fabrikaların kapanması işsizliği arttırırken, krizin altından kalkamayan insanların kendilerini yakmalarına, intihar etmelerine yol açtı.





Cinsiyete dayalı iş bölümü nedeniyle kadınların iş gücüne ve istihdama katılımı az sayıda olmaktadır. 2014-2015 TÜİK Temel İşgücü Göstergele-ri'ne göre 15-64 yaş arası çalışabilir 29 milyon kadından 10 milyonu emek piyasalarıyla bağ-lantılıdır. Emek piyasalarının dışındaki 19 milyon kadın 'tam zamanlı ev kadınlığı' pozisyonundadır (Gün, 2016:42).

Çarkoğlu ve Kalaycıoğlu'nun (2012) yaptıkları araştırma sonuçları (ki bugün bu konuda önem- li bir değişim olmamıştır); kadınların %57'sinin 'toplumsal cinsiyet rolünü ev kadınlığı olarak tanımlayan kültürel yaklaşımı' içselleştirmiş ol- duklarını tespit etmiştir. Yine aynı araştırmada kadınların %42'si erkeğin işinin para kazanmak, kadının işinin ise eve ve çocuklara bakmak öner- mesine katılmaktadır. Yetersiz gelir durumunda hem kadın hem erkeğin evin gelirine katkıda bu- lunması gerekir, önermesine katılım %67 olmak- tadır.

Kapitalizmin tarihine bakıldığında kriz dönemleri kadınların evlerine gönüllü/zorunlu döndürül- dükleri zamanlar olmuştur. Kriz dönemlerinde çalışanlara, daha çok da kadınlara 'kadınları iş yaşamından koparmadan çalışma imkânı sağla- mak' gerekçesiyle esnek çalışma biçimleri çözüm

olarak sunulmaktadır. Oysa esnek çalışmanın kendisi düzensiz çalışma saatleri, iş yeri ev ayrı- minin ortadan kalkması, güvencesizlik ve düşük emekli maaşları anlamına gelmektedir. Özellikle kadınlar için çocuk ve ev bakımı hizmetlerinin üc- retsiz biçimde yapılmaya devam edilmesiyle so- nuçlanmaktadır. Bu durum İlkaracan tarafından "bakım ekonomisi" olarak adlandırılmaktadır. İlkaracan'a göre; "Dünyadaki toplam çalışma saatlerinin yüzde 41'i ücretsiz emek. İnanılmaz bir oran ve bu yüzde 41'in dörtte üçü kadınlara düşen pay. Kadınların payına düşen ücretsiz emek tahmin edebileceğiniz gibi bakım hizmet- leri. Çocukların, yaşlıların, hasta ve engellilerin bakımının yanı sıra yemek pişirmek, temizlik, çamaşır, ütü gibi ev ahalisine sunulan hizmetler. Kırsal bölgelerde bunlara eve su taşımak, ekmek, tarhana yapmak gibi şeyler ekleniyor." (Benma- yor,2018).

Bakım ekonomisi olarak kavramsallaştırılan ev ve çocuk bakımı işleri, kadınlar emek piyasasında yer alsa dahi yapılmaya devam ediyor. Kadınlar ücretli çalışanlar olarak yeni, ev kadını olarak da eski rollerini uzlaştırmaya çalışıyorlar. Türkiye'de ücretli istihdam edilen kadınlar tüm gruplar için- deki en uzun çalışma saatlerine (ücretsiz ve üc- retli toplam çalışma saatlerine) sahipler.

Ev içi bakım emeğinin tek başlarına yükünü üstlenmeleri nedeniyle, kadınlar ya iş gücü piyasasında kalmıyorlar ya da iş ve aile yaşamını uzlaştırabildikleri işleri seçiyorlar. Örneğin, kısmi zamanlı işlerde çalışıyorlar; düzensiz çalışma saatleri, seyahat gereksinimleri, sorumlulukları daha az olan işleri tercih ediyorlar. Bunlar da genellikle daha düşük ücretli ve yükselme olanakları olmayan işler oluyor (İlkkaracan, 2017:2).

İşsizlik, kabaca düzenli bir gelirin olmaması olarak tanımlanır. Kadınlar için ise yeni bir yaşam kurma olanağını elde edememek, karar alma özgürlüğüne sahip olamamak anlamına da gelmektedir. Düzenli ve bağımsız bir gelirin olmaması, ev içi emeğinin değersiz olması, kadınların her türlü şiddete açık olması sonucunu doğurmaktadır (Yıldırım, 2013:2).

AKP'nin iktidara geldiği 2002 ilk hükümet döneminde gerek AB müzakerelerinin sürmesi gerek kadın hareketinin etkili olmasıyla yasal eşitliğe dair kısmi gelişme kaydedilmiş (Toksöz, 2016:114) ise de aslında her zaman otoriter ve ataerkil yönetim anlayışına sahip olan AKP tarafından, kadının kendi bedeni üzerindeki kararları sadece kendisinin veremeyeceği görüşünden yola çıkılarak; kadınların sürekli doğurmasının istenmesi, kürtajın zorlaştırılması, hamileyse sokağa bile çıkmaması, kamusal alanlarda bulunmaması hatta gülmemesi ve en önemlisi de erkekler tarafından bunlara uymadığı için öldürülmesi, kadınları ehilleştirmenin aracı olarak kullanılmaktadır. İçinde yaşadığımız baskı koşullarında, kadınların ve erkeklerin otoriterleştirilen ülkeye uyumlu hale getirilmesinde de benzer söylem ve uygulamaların payı artmaktadır. İktidar eliyle "bizinkiler" ve "sizinkiler" olarak kutuplaştırılan kesimlerin yanında kadınların başı örtülü/şortlu, çocuklu/çocuksuz gibi ayırıştırma- larla karşı karşıya getirilmesi kadın mücadelesini zorlaştırmakta ve cinsiyet eşitliği perspektifinin silikleşmesine yol açmaktadır (Sancar, 2018:59). Savaş, ekonomik kriz ve toplumun militaristleştiği dönemlerde şiddet, taciz, tecavüz ve çocuk istismarı artarken, kadınların taleplerinin de bu

süreçte değişerek, eşit haklar içeren taleplerin yerini can güvenliği taleplerine bıraktığı görülmektedir. Kadınların ve kız çocuklarının mağduru olduğu istismar durumunda rızanın sorgulanması, tecavüzçüsüyle evlendirilmesinin önünü açan yasal düzenlemeler, şiddetin temel hedefi haline getirilen kadınların gönüllü ya da tehditle örtünmesine, kamusal alandan ve istihdamdan dışlanmasına yani daha muhafazakâr ve dinsel öğeleri içeren geleneksel aile yapısına dönüşüne yol açmaktadır.

Aslında yüzyıllardır dünyada kuraklığın, vebanın, kıtlığın, yoksulluğun, nüfusun azalmasının, işsizliğin ve krizin faturası kadınlara çıkarılmıştır. Neredeyse 'Havva'nın kendisinin ve Adem'in cennetten kovulmasına neden olması' mitinden bugüne tüm kötülüklerin 'anası' olarak kadınlar görülmektedir (Sancar, 2018:58). Tabii cümledeki 'kötülüklerin anası olmak' deyiimi kendi içinde ironiktir. Oysa yaşamı yeniden kuran, üreten, var eden kadınlardır. Kriz durumlarında mücadeleyi bırakmayan, pes etmeyen, dayanışma ağları kuran kısacası hayatı örgütleyen hep kadınlar olmuştur.

Dünyanın yarısıyız, her koşulda mücadeleye devam edeceğiz.

Kaynakça

- Benmayor G. (2018). Türkiye'den Çıkan Mor Ekonomi Kavramı Nedir?, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/gila-benmayor/turkiyeden-cikan-mor-ekonomi-kavrami-nedir-40763430>
- Çarkoğlu A. ve Kalaycıoğlu E. (2012). Türkiye'de Aile, İş ve Toplumsal Cinsiyet. İstanbul Politikalar Merkezi (Rapör)
- Gün S (2016). Neoliberal Muhafazakarlığın İş ve Aile Yaşamını Uzlaştırma Yaklaşımı, Mülkiye Dergisi, 35-53
- İlkkaracan İ. (2017). Eşitlik İçin Mor Ekonomi, <https://catlakzemin.com>, Feminist Pencere
- Sancar N. (2018). Kadınlığın Yazılı Tehciri, Yeni e, Aylık kültür Sanat Edebiyat Dergisi, 58-62
- Toksöz G. (2016). Kadın'dan Aileye Geçiş AKP Döneminin İstihdam Politikalarının Toplumsal Cinsiyet Açısından Analizi, Journal für Entwicklungspolitik XXXII ½
- Yıldırım N. (2013). Kadınlar Görünmeyen İşsiz, Gelecek Gazetesi, Sayı 33, 2

KRİZ KOŞULLARINDA KADINLAR

Yurdağül Çabat Boztaş

Eğitim Sen Ankara 2 No'lu Şube

Türkiye’de ekonomik koşullar toplumun geniş kesimleri için her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Yüksek faiz, enflasyon, döviz karşısında eriyen ücretler, iğneden ipliğe yapılan otomatiğe bağlanmış zamlar, artan borç yükü işçi ve emekçiler açısından koşulları giderek daha da katlanılmaz hale getiriyor.

Hane halkı borçlarının Merkez Bankası verilerine göre yaklaşık olarak yüzde 56’sını ihtiyaç kredisi ve bireysel kredi kartları oluşturuyor. Yani borçlanmanın temelinde gelirin zaten yetersiz olması var. Yoksulluk sınırının 6 bin, açlık sınırının 1900 lirayı aştığı bugünlerde ekonomik koşulların yol açacağı ilave maliyet işçi ve emekçiler açısından sürdürülemez koşulların hızla yaklaştığını gösteriyor.

Ekonomide yaşanan kötü gidişat, iktidar tarafından, “dış güçlerin oyunu” ve “hepimiz aynı gemideyiz” söylemleri eşliğinde milli bir seferberliğe dönüştürülerek krizin faturasını emekçi kesimlere ödetmenin zemini hazırlanıyor. Aynı zamanda halkın gelişmesi kaçınılmaz olan öfke ve arayışları sınırlandırılmaya ve düzenin içine hapsedilmeye çalışılıyor.

Ancak işçilerin ayağa kalkıp bir güç olduklarını gösterdiklerinde, en insani taleplerin bile şiddetle bastırıldığı, gözaltı ve tutuklamaların yaşandığı bir süreçten geçiyoruz aynı zamanda. Sermaye ile devletin kolluk güçlerinin birlikte üçüncü ha-

valimanı işçilerine yönelik saldırıları, yüzlerce işçinin gözaltına alındıktan sonra 24 işçinin tutuklanması bunun en somut örneklerinden birini oluşturuyor.

Uluslararası sermaye gittikçe etkilerini artıran krizler karşısında, dünyanın her yerinde işçi ve emekçi kadınlara yönelik saldırılarını da arttırıyor. Kadınların daha da yoksullaştığı, istihdam içindeki yerinin giderek azaldığı bir süreci uzunca bir zamandır yaşıyoruz. Aynı zamanda kadınlar, kayıt-dışı sektörlerde her türlü iş güvencesinden yoksun, uzun ve ağır çalışma koşullarında ucuz işgücü olarak sömürülüyor.

Bu politikaların Türkiye’de yansımalarının neler olduğunu ise biz kadınlar yaşamımızda her geçen gün daha çok hissediyoruz.

Türkiye’de krizin kadın istihdamı üzerindeki en önemli etkilerinden biri de kadınların giderek daha esnek ve güvencesiz biçimde istihdam edilmesi oldu. Bugün kadınların yüzde 44’ünün güvencesiz ve kayıt dışı çalıştırıldığı DİSK-AR’ın araştırmasıyla ortaya konmuştur. Kadınlar kendilerini kriz dönemlerinde koruyacak sosyal güvenlik ağlarından yoksun olduklarından ve genellikle bu tür dönemlerin olumsuz etkilerini önleyecek gelire sahip olmadıklarından, bu istikrarsız çalışma biçimi ile yoksulluk arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Çalışan kadınların yarısına yakınının bu istihdam grubuna girmesi



de kriz dönemlerindeki kadın yoksulluğunun nedenlerinden biri olarak gösterilebilir.

Sermayenin krizlerden kurtulmak için devreye soktuğu yapısal uyum programları ile uyguladığı ekonomik politikalar, işçi ve emekçilerin yanı sıra en çok da kadınları hedef aldı. 1998 yılında Avrupa Birliği tarafından "Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması" resmi gündem ilan edildi. 2006'da Dünya Bankası ekonomik büyümeyi kadınların sağlayacağı savı ile "Toplumsal Cinsiyet Eylem Planını" yürürlüğe soktu. "Eşitlik kârlılık getirir" sloganıyla 2012 yılını "Kadın Yılı" ilan ederek Türkiye'yi pilot ülkelerden biri olarak seçti. Ancak bu "eşitlik" in tüm dünyada en "asgaride eşitlik" olduğu, kadınların güvencesiz, kayıt dışı ve düşük ücretle istihdam edilmesinin artırılması anlamına geldiği ve kadınlara yalnızca daha fazla yoksulluk, eşitsizlik ve şiddet vaat ettiğini her geçen gün daha fazla yaşayarak görüyoruz.

Kadın istihdamını artırmak söyleminin ardına gizlenen gerçek; ucuz emek gücü inşası, çalışma yaşamının kadınlar açısından cehenneme çevrilmesi, sosyal devletin yapması gereken kreş, yaşlı ve hasta bakımı gibi işlerin kadınların omzuna yıkılması süreci oldu.

Muhafazakâr ideoloji, kapitalizmin ihtiyaçlarına göre kadını "aile, anne ve eş" olarak tariflerken

aynı zamanda "ucuz ve denetlenebilir" gördüğü kadın emeğini kullanmak için yeni yeni paketler ortaya atarak kadınların hayatını gün geçtikçe çekilmez hale getiriyor.

Tüm bu politikalar Türkiye'de de AKP eliyle devreye sokuldu. "Aile ve iş yaşamının uyumlulaştırılması" projesi olarak kadınlara sunuldu. Ancak bugün iktidarın kadın istihdamını artıracak söylemlerine rağmen yüzde 33,8'lik oran ile Türkiye, OECD üyesi 144 ülke arasında en son sırada yer alıyor. Yani her on kadından yalnızca üçü çalışıyor. Çalışanların yüzde 44'ü ise düşük ücretlerle, kayıt dışı istihdam ediliyor. Araştırmalar aynı işi yapan kadın ve erkekler arasında ücret eşitsizliğinin yüzde 20'lik gibi büyük bir fark olduğunu ortaya çıkarıyor. Kriz dönemlerinde ise bu fark giderek açılıyor.

Kadınlar, kayıt-dışı sektörlerde her türlü güvencesizden yoksun, uzun ve ağır çalışma koşullarında ucuz işgücü olarak sömürülüyor.

KRİZ ONLAR; GELE(EK BİZİZ!

faturayı ödemiyoruz, dayanışmayı büyütüyoruz...



Sermayenin krizden çıkmak için benimsediği temel ilke olan kamu harcamalarının azaltılması, kamu sektöründen ve sosyal yardımlardan yararlananların çoğunlukla kadınlar olması nedeniyle, kadınlar açısından yıkıcı etkileri güçlendiriyor.

Son günlerde fabrikalardan gelen, medyaya yansıyan haberler; işten çıkarmaların, ücretsiz izinlerin, tazminatsız fesihlerin başlamış olduğunu gösteriyor. Bunlar arasında Türkiye'nin en önemli fabrikaları da bulunmaktadır. Çalışmayı sürdürebilenlerin ise reel kayıpları oldukça fazla. Ne fazla mesai ücreti alabiliyorlar ne de bayram ikramiyesi.

Ankara'da Sincan Organize'de çalışan metal işçisi kadınlar işten atılma korkusu yaşadıklarını, vardiyaların sürekli değiştirildiğini, karı koca çalışmalarına rağmen büyük sıkıntılar yaşadıklarını anlatıyorlar Evrensel Gazetesine yazdıkları yazıda. Kadın işçilerin çoğunun dile getirdikleri; kredi borçları, kabusu dönüşen işten atılma korkusu, elektriğe, suya, doğal gazla yapılan zamlar, ateş pahasına dönen çarşı ve pazarlar ve çocuklarının en temel ihtiyaçlarına yetişememek.

Sermayenin krizden çıkmak için benimsediği temel ilke olan kamu harcamalarının azaltılması, kamu sektöründen ve sosyal yardımlardan ya-

rarlananların çoğunlukla kadınlar olması nedeniyle, kadınlar açısından yıkıcı etkileri güçlendiriyor.

Hasta, yaşlı, çocuk bakımı gibi işler kadınların sırtına daha fazla yıkılarak, devletin sosyal hizmetlere ayırdığı bütçe giderek azaltılıyor. Sağlık hizmetleri ile çocuk ve yaşlılara yönelik bakım hizmetlerinin ücretleri artırılarak, bu hizmetlere erişim kadınlar açısından giderek zorlaştığı gibi ev içi ve bakım hizmetleri çok daha ağır hale geliyor. Araştırmalar kriz dönemlerinde kadınların, ev içindeki işlere ve bakım hizmetlerine ayırdıkları zamanın, yüzde 15 oranında arttığını gösteriyor. Kamu hizmetlerinin özelleştirilmesi politikaları sonucu bu haklara zaten yeterince erişemeyen kadınlar kriz dönemlerinde çok daha vahim sonuçlarla karşı karşıya kalıyor. Hane gelirleri azaldıkça eğitimden ilk uzaklaştırılanlar kız çocukları oluyor. Sağlıkta ithal ilaçların ve tıbbi donanımın payının ağırlığına bağlı olarak döviz kurundaki değişmelerle bu girdiler daha pahalı hale gelerek, düşen hane gelirleriyle birlikte hiz-

metlere erişim gittikçe zorlaşıyor. Kamuda çalışan kadınlar açısından; ağırlaşan çalışma koşulları yanı sıra ücretlerin reel olarak düşmesi, artan oranda iş yükü, yeni hak kayıpları, iş güvencesinin fiilen ortadan kaldırılması, geleceğe olan güvensizlik gibi pek çok sorun kadın emekçileri derinden etkiliyor.

Kriz dönemlerinde muhafazakar ve milliyetçi politikaların da etkisiyle, kadına yönelik şiddetin arttığı görülmektedir. Türkiye’de 2008 krizinin ardından ölümle sonuçlanan kadına yönelik şiddet vakalarında artış gözlenmiştir. 2009 yılında kadın cinayetlerinde 105 kadın katledilmiş, 2013’te bu rakam 214’e çıkmıştır. 2016 yılında 397, 2017 yılında ise bu sayı 409’a yükselmiştir. Bugün kadın cinayetlerinin giderek arttığı ve birer katliama dönüştüğü, kadına yönelik şiddet, taciz ve tecavüzlerin neredeyse normalleştirildiği, çocuk istismar vakalarının gün geçtikçe arttığı bir süreçte; tüm bunlara karşı mücadele ve koruma tedbirleri alması gereken iktidar tam tersine kadın cinayetlerinin, kadına yönelik şiddet, taciz ve tecavüzlerin, çocuk istismarlarının önünü daha çok açacak yeni saldırı politikalarını bir bir hayata geçiriyor. Aynı zamanda yaşanan tüm bu katliamları, saldırı ve şiddeti görünmez kılmaya çalışıyor.

Bugün aslında 2016’da Boşanmaların Önlenmesi Komisyonunun Raporu ile ortaya atılan “nafaka” tartışmaları, Kadınların nafaka hakkını evlilik süresi ile bağlantılandırarak kısıtlama ve kadınların boşanmasını engelleme, aynı zamanda evlilik kurumunu zorunlu bir “istihdam” alanına çevirme çabalarıdır.

Cumhurbaşkanı her ne kadar “kriz miriz yok” dese de, pek çok ekonomik program ve tedbirler peş peşe açıklanıyor. Açıklanan Yeni Ekonomik Program tekellere fırsat, halka işsizlik ve yoksulluk belgesi niteliği taşıyor. Sermaye için adeta fırsata çevrilen kriz; vergi afları, işsizlik fonunun yağmalanması, kıdem tazminatının gasp edilmesi, zorunlu BES kesintilerinin kalıcılaştırılarak yeni kesintiler ve ek vergilerle işçi ve emekçilerin

sırtına yıkılmak isteniyor.

Aynı zamanda işçi ve emekçilerin, OHAL ve KHK’larla fiilen ortadan kaldırılan en temel haklarına yönelik yeni saldırı yasaları için hazırlıklar da sürdürülüyor. Kıdem tazminatına ve kamu emekçilerinin iş güvencesinin ortadan kaldırılmasına yönelik yasal düzenlemeler uzunca bir süredir gündemde tutuluyor.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Gününe yaklaşırken, elbette tüm bu kara tablo içerisinde, Türkiye’de de kadınlar; dünyanın her yerinde olduğu gibi, kadın cinayetlerine, şiddete, taciz ve tecavüzlere, çocuk istismarına karşı, çalışma yaşamına yönelik saldırılara karşı mücadelelerini yükseltiyor. İnsanca çalışma koşulları ve sendikal hakları için mücadele eden Flormar işçisi kadınlar tüm saldırılara karşı mücadelelerini sürdürüyor.

Önümüzdeki dönemde giderek artacağını bildiğimiz tüm bu saldırılara karşı işyerlerinde, mahallelerde, okullarda, sendikalarda, bulduğumuz her yerde ortak taleplerimiz etrafında en geniş birlikleri sağlamak için daha çok yan yana olmak, bir araya gelmek, ortak sorunlarımızı konuşmak, çözümünü birlikte aramak, bugün çok daha acil, hayati önem taşımaktadır. Kadınların mücadele tarihinden aldığımız güçle, bu 25 Kasım’da da Türkiye’nin dört bir yanında en kitlesel biçimde alanlarda olacağız ve saldırılara karşı sesimizi yükselteceğiz.

Hasta, yaşlı, çocuk bakımı gibi işler kadınların sırtına daha fazla yıkılarak, devletin sosyal hizmetlere ayırdığı bütçe giderek azaltılıyor.

EN ‘MAKBUL’ YAŞAM: DİRENİŞ

Şükran Yeşil Kablan
Eğitim Sen Adana Şube

Yoksulluk sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyolojik de bir olgudur. Yoksulluk olgusu; işsizlik, sosyal dışlanma, kaynaklara ulaşamama, kamusal alandan uzaklaşma, eşitsizlik vb. etkiler barındırır. Kapitalizmin kadın emeğini ikincil ve yedek iş gücü olarak görmesi, kadınların ev içi ürettiği görünmeyen emek cinsiyet ayrımcılığını derinleştirir ve kadınları daha da yoksullaştırır. Günümüzde dünyadaki yoksul insanların %70’ini kadınlar oluşturuyor. Dünyadaki toplam işin %67’si kadınlar tarafından yapılırken, kadınlar gelirin ancak %10’una sahip olabiliyor.

Cinsiyetçi iş bölümü, kadınların; kaynaklara ve gelire erkeklerle eşit biçimde erişememesine, mülkiyet ve gelirin kontrolünde eşit düzeyde söz sahibi olmamasına ve emeklerinin değersizleşmesine yol açıyor. İlk olarak 1995 yılında 4. Dünya Kadın Konferansı eylem planında gündeme gelen “yoksulluğun kadınlaşması” kavramı ataerkil sistem ile yoksulluk arasındaki ilişkiyi ortaya koyması açısından önemlidir.

Ekonomik kaynaklara erkeklerle eşit biçimde erişemeyen, eşit eğitim olanaklarından yararlanamayan, iş gücüne katılamayan ya da düşük ücretlerle, güvencesiz, olumsuz koşullarda çalışmaya mahkûm olan kadınlar yoksulluğu daha fazla yaşar. Yoksullukla baş etme aynı zamanda bir çeşit hayatta kalma stratejisidir kadınlar açısından.

Ülkemizde OHAL ve KHK rejimiyle hak gasplarının, adaletsizliğin ve hukuksuzluğun yanı sıra işsizlik, açlık, yoksulluk da hızla artmış, “ağaç kabuğu” yemeye mahkûm edilen yüz kırk bine yakın insan kamudaki görevinden ihraç edilmiştir.

Kamudaki ihraçların %23’ü yani yirmi beş bine yakını kadınlardan oluşuyor. Kamusal veya özel alan fark etmeksizin toplumda sürekli kontrol altında tutulmak istenen, sesi kısılmaya çalışılan kadınlar OHAL ve KHK rejimiyle birlikte daha çok yalnızlaştırılmak, korku ve çaresizliğe sürüklenmek isteniyor. İşsizlik kıskacında kadın emeği değersiz kılıp “yoksulluk kadınlaşıyor”.

AKP iktidarı, kurmak istediği muhafazakâr yaşam tarzını kadın bedeni ve emeği üzerinden tanımlıyor. Sosyal yaşamda kadınları aileye bağımlı, cinsiyetçi iş bölümünün odağında yaşama-ya zorluyor. Ev işleri, yaşlı-çocuk-hasta ve engelli bakımını kadınlara yükleyerek sosyal devlet olma sorumluluğundan kaçınıp ucuz emek gücü olarak kadınlara yaslanıyor. Kadın istihdam paketi/genelgesi gibi kamusal alanda yapmak istediği düzenlemelerle, kısmi süreli-esnek, uzaktan, kayıtsız ve güvencesiz çalışma yöntemlerini kadınlara dayatıyor.

Ekonomik krizin faturasını işçi-emekçilere kesmek isteyen iktidar, patriarkayla el ele vererek kadınların emeğini kamusal alandan tasfiye etmeye çalışarak daha fazla işsizlik ve daha fazla

yoksulluğu kadınlara dayatıyor. OHAL sürecinde eşitsizlik ve ayrımcılık derinleşerek artmış, kamudaki görevlerinden ihraç edilen kadınlar açısından ekonomik özgürlük gasp edilmiştir. Ekonomik özgürlüğü elinden alınan kadınlar, eş ve aile baskısı ile toplumsal baskıya daha fazla maruz bırakılmıştır.

KHK'lerle ihraç edilen 232 KESK'li kadınla yapılan anket çalışmasının çarpıcı sonuçları olmuştur. Araştırmaya katılan ihraç kadın emekçilerin %42'si herhangi bir gelir veya destekleri olmadan yaşamlarını sürdürdüklerini, %17'si ihraç edildikten sonra yaşadığı ili veya ilçeyi değiştirmek zorunda kaldığını, kendi başına yeni bir yaşam kurmuş kadınlar ailelerinin yanına dönmek zorunda kaldıklarını, %62'si kendileri dışında bir başka kişiye de bakım yükümlülüğü üstlendiklerini ifade etmişlerdir (KESK'li İhraç Kadınlar Araştırma Raporu).

Bugün OHAL yasal olarak kaldırılmış olsa da fiili olarak uygulanmaya devam ediliyor. Her türlü hak arayışının önünün kesildiği, hukuksuzluğun, zorbalığın olağanlaştırıldığı bir ortamda gelişen toplumsal tepkiler en ağır şekilde cezalandırılı-

yor. Tüm bu baskı ve dayatmalara rağmen kadınlar, kendilerine yönelik saldırılara, savaşa, açlığa ve yoksulluğa karşı eşitlik ve özgürlük için daima direnmişlerdir. Çünkü kadınlar için en 'makbul' yaşam direniştir.

Kimi zaman Kathe Koltwitz, Frida Kahlo olmuş sanatla direnmiştir. Kimi zaman İspanya'da faşizme karşı Dolares Ibarruri olup "No Pasaran/ Geçit yok!" diye haykırmıştır. 1789 Devrimi sonrasında Fransa'da "Ne zaman ekmeğimiz olacak?" diyerek kralın sarayına yürüyen yüzbinlerce kadın olmuştur. Kötü çalışma koşullarına, ayrımcılığa ve düşük ücrete karşı Novamed'de, Flormar'da direnişin güzelliği olmuştur.

"Ve çalışmak doğuştan mezara dek
Ve böyle sürüp gitsin istemiyoruz
Yaşamak için ekmek,
Ruhumuz için gül istiyoruz...
Yürüyoruz, yürüyoruz yan yana
Güzel günler adına...
Kadınız, insanız, insanlığı ayağa kaldırıyoruz.
Paydos bundan böyle köleliğe, aylaklığa
Ve yineliyoruz hep bir ağızdan:
Ekmek ve Gül! Ekmek ve Gül!"

(1912 ABD'li kadınların Ekmek ve Gül grevi)

Yoksulluğun kadınlaşmasına, dayatılan kölelik düzenine karşı kadınların umudu ve direnişi daha da güçlü var olmaya devam edecektir.

KHK'lerle işimizden edilmeye, açlığa, yoksulluğa, esnek, güvencesiz, düşük ücretle çalışmaya karşı EKMEK, cinsiyetçiliğe, yok sayılmaya, "makbul kadın" dayatmalarına karşı GÜL istiyoruz.



ÇÖZÜMSÜZ DEĞİLİM! UMUDUMU KAYBETMEK İSTEMİYORUM!

Sakine Esen Yılmaz

KÖLN / Eğitim Sen Eski MYK Üyesi

Senin gibi sahici bir yaşama sahip olanlar bozabilir ancak bayram demeden seyran demeden ansızın gelen ölümün planlarını, yaşamla sonsuzluk arasında köprü kurabilmeyi, bir devrin hafızası olmayı ve bir devrin hafızasında yer edinebilmeyi. Dolu dolu geçen bir mücadele içerisinde hayatın güzelliklerini, inceliklerini kaçırmadan onun anlamını bilerek ve ona anlam vererek yaşanmış bir ömür senin ki..

Örgütün “kara kutusu” diyorduk sana. Biliyordun çünkü KESK hangi mücadeleler, hangi zorluklarla kuruldu. Kadınlar nelerin kavgasını verdi, nelerinde takıldı, yüksek omuzlu erkeklerin arasından sıyrılıp nasıl biz de Var’ız dedi. Sevil’in tutkuyla erkek egemenliğine karşı sergilediği net tutumunu, Sevgi’nin son zamanlarda bitkin düşen bednine rağmen nasıl mücadeleye dört elle sarılıp sendikaya gelip gittiğini, kadınların her koşulda mücadelelerine sahip nasıl çıktıklarını anlatıyordun. ‘ Kadınlar ve erkekler olarak 90’ların karanlığından birlikte geçmişsek yeniyi yaratmada da kadınların sözü olmak zorunda’ diyordun.

Kürt coğrafyasında ama özellikle de Diyarbakır’da Batman’da yaşıyorsa ya da özgürlük ve demokrasi mücadelesi veriyorsa insan, senin de yazdığın gibi sevgili Dilek “Sürekli savunmada” oluyor. Yaşam bir meydan okumaya dönüşüyor. 90’lı yıllarda köy yakmaların ,faili meçhul cinayetlerin gölgesinde geçen, erken olgunlaşmış bir gençlikte, yaşamını, dilini kültürünü bir anlamda

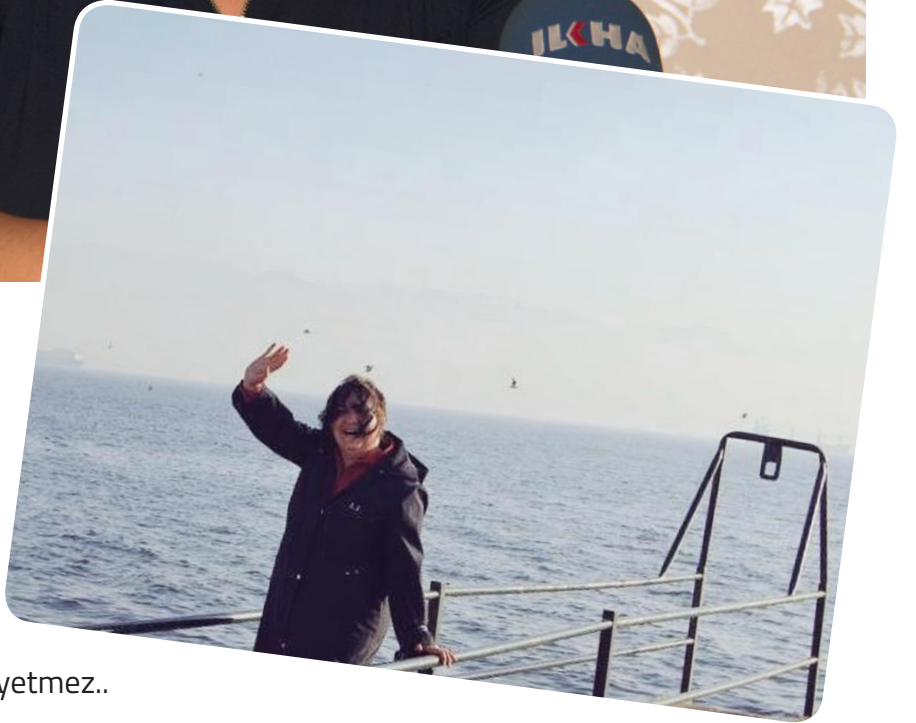
varlığını, sürekli savunmaya mecbur bırakılmış bir kuşağın ferdi olarak kadın kimliğiyle senin de “Hep Kavgaydı” yaşamının.. Faili meçhullerden sağ kurtulanların sürgün edildiği o dönemlerde sen de İzmit’e sürgün edildin. Susman, yalnızlaşman, kavgadan vazgeçmen isteniyordu. Ama bu yıllar kavgana daha sarılmanı beraberinde getirdi. Senden sonra sürgüne gelenleri kucakladın, kent kent dolaşıp örgütü büyötmeye devam ettin.

2005 yılı Mersin’de bayrak provakasyonu ile milliyetçiliğin hortlatılmaya çalışıldığı, Kürtlere yönelik saldırıların yoğunlaştığı Eğitim Sen’e kapatma davasının açıldığı, kamunun yeniden yapılandırılması politikalarına hız verildiği bir dönemdi. Bu dönem aynı zamanda kadın mücadelesinin yükseldiği Dünya Kadın Yürüyüşünün yapıldığı, sendika içerisinde örgütlü kadınları güçlendiği bir dönem olmasına rağmen yönetimde sadece Sevgi Göyçe ile sen yer alabildin. Böylece ilk defa bir kadın KESK’te Mali Sekreterlik görevini üstlenmiş oldu. Bu dönemde kürsüden şöyle diyordun “inanmazsanız inandıramazsınız” kadınlar önce kendilerine inanmalıydı, birbirlerine ve de elbette ki mücadelelerine inanmalıydı. Kadınların özgürleşmesi için cinsiyetçi bakış açısının değişmesi gerektiğini anlatıyor, duruşunla kadınlara güven veriyordun.

Eğitim Sen Diyarbakır Şubesinde Eşbaşkanlık görevini yürüttüğün dönem belki de eğitim



emekçileri tarihinin en karanlık ve zorlu dönemlerinden biriydi. 10 Ekim katliamı ve Sur başta olmak üzere sokağa çıkma yasakları , hergün mahkemeler, gözaltılar; bütün bunların yanında mültecilere ama en çok da çocuklara yardım etmeye çalışıyordun. Senin de tanıklık ettiğin bizzat yaşadığın bu dönemi anlatmaya bu sayfalar yetmez..



Bu kadar mücadeleden sonra KHK ile işten atılmak yine de boş durmamak Demokratik Toplum Kongresi Başkanlık Divanında görev almak tam da senin mücadelecisi, emekçi, direngen kadın ruhuna uygun bir davranıştı. „Çözumsuz değilim .. umudumu kaybetmek istemiyorum „ diye yazmıştın. Umudu hep diri tutmak için mücadele ediyordun KHK'lerle insanların emeğinin hiçe sayılmasına, yaşamlarının darmadağın edilmesine karşı bir alternatif yaratmak istiyordun. Susup köşeye çekilmek sana göre değildi. Ama acı bazen insanın yüreğinden beynine sızar „ Ahmet Ertan'ın şiirinde dediği gibi.. Bilincini ka-

pattın yine savunmaya geçtin besbelli. Belki bu da bir başka isyandı.

Sevgili yoldaşım, bugün ölümünün ikinci ayı se-sin, kahkahaların, kulaklarımda yazdıkların ise yanı başımda. Senden çok şey öğrendim, öğrendik ama aşk olsun sana! Bana hayatımın en zor yazılarından birini yazdırdın. Pozitif enerjini, direngenliğini, tertemiz vicdanını hiç unutmaya-cağım, unutmayacağız!

Yoldaşların seni çok özleyiyor. Kavgan kavgamızdır.

YEŞİM KOLOĞLU'NA AÇIK MEKTUP...

Mürüvet Yılmaz

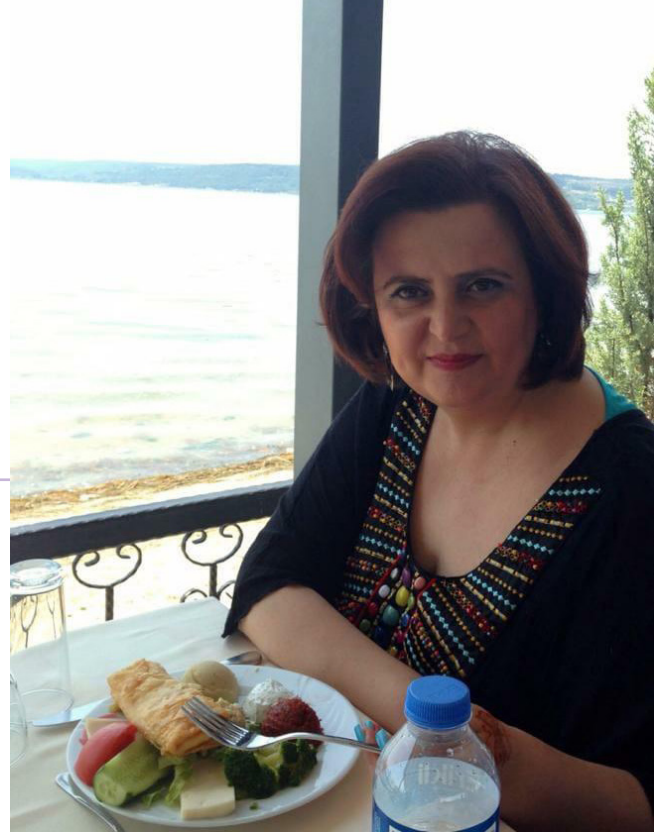
Eğitim Sen İstanbul 8 No'lu Kadın Sekreteri

Davutpaşa Lisesi kütüphanesi, kitapları öksüz kaldı.

Yeşim Koloğlu... Diğer adıyla kitaplarla gökyüzüne merdiven kuran, onları kendine yoldaş eyleyen kadın...

Bir kütüphane düşünün öğrenciler duvarlarını birlikte boyasın, düzenli olarak kütüphaneye gelip kitap okusunlar. Kütüphaneyi kendi odaları gibi görsünler. Ne okusam diye görüş istesinler. Birlikte okuyup tartışsınlar. Gençlerin koşar adım internete yöneldiği bir ortamda kitaplarla yarenlilik etmesinde Yeşim Koloğlu'nun sevdası vardı. Bu sevdada her yana bulaşıyor. Kendine yeni sevdalılar katarak çoğalıyordu.

Onunla ilk karşılaştığımızda, Özgür Üniversitede bir masa başında toplanmış, kitaplardan, işçi sınıfından kadınlardan, örgütlenme sorunlarından söz ediyorduk. Söylencenin ortasına Yeşim'in "ben de İmam Hatip Lisesinde okudum" tümcesi düştü. Herkes bir an durdu, soluklarını tuttu. Olabilir miydi? Tekstil atölyelerinde çalışan, kadınları, işçileri örgütleyen, "yârin yanağından gayrı her şey ortak" diyen, Boğaziçi Üniversitesini okuyan devrimden, kadın devriminden söz eden bu kadının İmam Hatip Lisesinden mezun muydu? Her konuşmada toplumun giderek siyasal islamın etkisi altına girdiği, dayanışmanın bir araya gelmenin zorluğundan dem vurulduğu bir ortamda Yeşim yine bir kırılma yaratmıştı. Zor, olmaz



denilen anda olabileceğini, insanların, özellikle kadınların değişebileceğini göstermişti. Bunu çok söz söylemeden yaşama biçimiyle, reddettikleriyle ortaya serivermişti. Ardından da umudu aşlar diye mi bilmem "kadınlar kadınlar" dedi. 'Öldürüleceklerini bile bile adamlara hayır diyor, boşanma kararı alıyor. Tehditlere pabuç bırakmıyor. Bu direnç değil de nedir?' diyerek duvarların içindeki boşlukları, direnci çoğalmanın atom parçalarını gösteriyordu.

Bu parçacığın, direncin bir parçası Eğitim Sen 8 No'lu şubenin kadın meclisine düştü. Onun iri iri bakan gözleri, çok şey anlatan gülüşü görünmez bir ağ oluşturdu. Biz kadınlar kadın kitapları okumak için kendimiz için bir araya geldik. Bu gün bu okumaları bir tık yukarıya taşıdıysak, yazmak, sunum yapmak, en önemlisi kendimize dokunma cesareti bulmaya başladıysak mayasında Yeşim'in sevdası, umutları var.

Bir Temmuz günü bizlere umudunu, direncini bırakan Yeşim Koloğlu'na, kadınlar olarak umudu, direnci sevdayla örmek sözümüz olsun!

NEŞELİ KIRLANGIÇTAN JADE'YE MEKTUP

Özgür Polat

Eğitim sen 8 No' lu Şube Kadın Atölyesi

Nasıl tanıştığımızı hatırlamıyorum ; olasılıkla ortak bir arkadaşla kütüphaneye gelmiş olmalıyız.. Ancak nasıl veda ettiğimi çok iyi hatırlıyorum.. İnce bir türkü, güzel bir şarkı söyler gibi mutlu bir öğlen yemeğinde buluştuk.. Gözündeki sevinci yaşadığın memnuniyeti fark etmek mutluluktu.. Bakışların öyle anlamlıydı, sarılmamız da .. Bir insanı mutlu etmenin, size müthiş bir direnç aşısı yaptığını o gün bir kez daha hissetmiştim. İyi, mutlu, huzurlu olduğunuzu, bu içtenlikle çoğaldığında başka bir güzellikle anlarsınız.. Olan yansır misali.. Kelimeler alıp başını gidiyor oysa mevzumuz sensin aslında.. Ruhuna selam söylediğim sevgi ile var olsun istediğim bu mektup.. İyilik yapar görünmek ile iyi olmak arasında fark var ya hani; görünüş ile gerçek arasındaki gibi.. İşte Yeşim'im sen iyiydin.. Olduğun gibiydin kalbin yüzünden okunurdu ve sevgi idin.. Ben de seni bu yüzden severdim kendin olduğun için bu dünyanın yazılmamış göksel ilahi söylemlerine göre harika biri olduğun için.. O yüzden kanatların çabuk ıslanırdı zaten. Çok iddialı konuştugumu düşünmeyin ancak hassasiyet ya da duyarlılık dediğimiz o müthiş özelliğin, güzelliğin ana temalarından biri olduğuna inanıyorum.. Bir durum, bir insan, bir tv oyunu bile içinde samimi hassasiyet varsa iyi hissettirebilir.. Dalı' nin resmine bir fabrika işçisinin pek anlamam böyle şeylerden fakat çok güzel demesi de bundandır.. Yeşim 'in hassasiyetinin ben de bir karşılığı bir değeri vardı. Gülümsemesi temiz, bir çocuk gülüşü gibi olan kaç insan tanıdınız bu dünyada bilmi-



yorum.. Sana bir şeyler yazmak istemem bu sebepten.. Ve bir kanat için tüy hafifliğinde mektup yazdığım da bunu sonsuzluk içinde okuyacağına inandığım için. Önce kalben yazdım sonra kalem tuttum.. Çiçeklerin bile üç gün su almayıp güneşten mahrum kaldığında nasıl canı çekiliyorsa insanın da insanlardan oluşan bu dünyada, tıpkı çiçekler gibi daha çok samimiyete daha çok gerçek olmaya ve daha kalben iyi olmaya ihtiyacı var.. İyilik nedir diye sormuştu bir dostum 20 yıl kadar önce.. Hiç düşünmeden şöyle yanıtladığım o an 'ı hiç unutmadım.. Karşındaki bilmeden, onun için yaptığın iyi, güzel olan.. İşte sevgili Yeşim, çoğunluk bilmiyordu belki ya da farkında olan vardı ancak sen bize varlığınla iyilik ediyordun...Kanatların vardı, bu sebeple bu mektup bir uçak olup gelecek yanına.. Neşeli kırlangıçlara benzetmiş-tin beni özel bir an 'da..

O yüzden verdiğin isimle sesleniyorum sana; gülümse bulutlar gitsin :)

BİZ BİRBİRİMİZİN YURDUYUZ

Müjgan Bilgisel

Eğitim Sen Ankara 4 No'lu Şube

Merhaba sevgili dostlar;

Öncelikle yeni eğitim öğretim yılınızın iş barışının hâkim olduğu, güven ortamında, yalan yanlış bilgilerle ihbar edilme ve iş güvencesi kaygısı taşımadan, performans sistemine dayanarak angarya görevler dayatılmadan öğrencileriniz, iş arkadaşlarınız ve velilerinizle özgür, huzurlu ve mutlu bir ortamda geçmesini temenni ederim.

Okulların açıldığı şu günlerde oldukça öfkeli ve hüznümlüyüm buna dair duygularımı kabul görürseniz sizinle paylaşmak istiyorum. Arkadaşlar öfkeliyim çünkü bir önceki okulumda okul müdürünün kişisel hısumetinden kaynaklı yalan yanlış bilgilerle, iftira atarak şikâyet etmesiyle diğer ihraç arkadaşlarımızda olduğu gibi haksız ve hukuksuz bir şekilde Yüksek Disiplin Kurulu'na aşkla yaptığım öğretmenlik mesleğimden men edildim ve 9 aydır yürüttüğüm hukuksal mücadelede de henüz sonuç alamadım.

Hüznüm ise yeni eğitim öğretim yılında öğrencilerimin yeni heyecanlarına tanık olamamam ve beni arayıp "Öğretmenim okula gelecek misiniz?" sorusuna zorlanarak verdiğim yanıt karşısında minik yüreklerin üzülmelerinden kaynaklıdır. Her ne kadar bu sürede de öğrenci ve velilerimle bağım kopmasa da fiziki olarak ayrı olmak hüznümün bir parçasıdır.

Evet arkadaşlar, binlerce arkadaşımız gibi benim de hayatımın rutin akışı bir anda değişti. Olayın şokundayken haberi duyan Eğitim Sen'li onlarca arkadaş kapımı çaldı ve o gün bugündür bir ah dediğimde o kapı hep çalınır. Genel Merkez yö-



neticilerimiz, üyesi ve yöneticisi olduğum Eğitim Sen Ankara 4 No'lu Şube yönetimi ile üyesi olan arkadaşlarım maddi, manevi ve hukuksal boyutuyla bu süreçte hep yanımda oldu.

Hayat garip bir şekilde ilerlerken aklımızın ucuna dahi gelmeyen işler içinde bulabiliyoruz kendimizi. Örneğin kadın arkadaşlarla dayanışma temelinde türküler eşliğinde kışlık konserve ve menemen yapıyoruz. İnanın bu süreç benim için de çok öğretici oldu ve hayatıma olumlu katkılar sundu. En başta örgütlü olmanın ne kadar önemli olduğunu teorik olarak değil yaşayarak bir kez daha anladım. Dayanışmanın, paylaşmanın yaşadığımız zor zamanların üstesinden gelinmesinde ne kadar büyük payının olduğunu gördüm. Birbirimizin yanında olmanın verdiği güç ile mücadeleye olan inancımın pekiştiğini hissettim. Hani kolaydır verilen yetkiden, makamdan güç alıp bunu kendi lehine başkalarının aleyhine kullanmak ki bugün olan tam da budur. Ama bizim gücümüz mevki ve makamdan değil birbirimize olan inancımızdan, güvenimizden, insana ve bir bütün olarak evrene duyduğumuz sevgiden ve evrensel ilkelerimizden geliyor ve bu yüzden bizler geçici değil kalıcıyız. O yüzden diyoruz ki biz birbirimizin yurduyuz. Ne olursa olsun her durum ve her koşulda bizler yan yana ve omuz omuza olduğumuz sürece güç bizdedir ve bu gücün parçalanmasına izin vermeyelim. Bu o kadar kıymetli ki bunu net olarak yaşıyorum.

Evet, geçen yıl ellerim kalem tutuyordu, bu yıl aynı eller domates soyuyor. Çok basit gibi görünse de inanın mücadelenin her boyutunun onurunu yaşıyorum, çünkü ben yurdundayım, sizlerleyim, sizler de benimlesiniz birbirimizle tanışmasak bile birbirimizi tanıyoruz. Biz biriz ve



beraberiz. Sıkıntımız ne olursa olsun beraber aşmanın keyfini, gücünü mevki makamdan alanlar değil biz yaşıyoruz ve onlar bu duyguyu hiç tadamayacaklar. Korku ve kaygılarımız olabilir fakat biz korku ve kaygının esiri değil onlarla baş edenleriz.

Bizler vardık, var olmaya devam edeceğiz. Bu bilinçle hepinizi saygıyla selamlıyor, Eğitim Sen'in yani güneşin sofrasında aydınlık günler için "Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz" diyerek "Mutlaka Geri Döneceğiz" şiarı ve umuduyla hepinize en içten sevgilerimi sunuyorum.

DAYANIŞMAYLA...

10 EKİM 2015 AnKARA

Av. İlke IŞIK

10 Ekim Katliamı Davası Avukat Komisyonu Üyesi

Ülkenin yakın tarihi açısından en zor dönemlerden biri 2015 yılı Temmuz ayından sonra başlayan ve uzunca bir zaman devam eden süreç olsa gerek. Devrilen çözüm masasının ardından ülke yeniden kan revan günlerine hızla geri dönerken, Ortadoğu'da vahşi, barbar bir örgüt insanlığa dair ne değer varsa, her birine saldırarak şehirleri ele geçiriyordu. AKP hükümetinin öfkeli çocuklar adını taktığı IŞİD'lilere çoğu zaman gizlenmeye bile gerek duyulmaksızın destek verildi.

IŞİD her açıdan elverişli, kullanışlı bir örgüt olduğunu AKP'nin en ihtiyaç duyduğu anlarda, büyük ve kanlı eylemler gerçekleştirerek gösterdi. 7 Haziran seçimlerinden sonra "Madem kaos istediniz." sözleri ile birlikte IŞİD katliamları başladı. Ülke ilk kez canlı bomba eylemleri ile tanışmıştı. 20 Temmuz Suruç katliamının şoku halen devam ederken, daha büyük bir katliamın hazırlanmakta olduğunu elbet ki hiçbirimiz tahmin edememiştik.

10 Ekim 2015 eğer tamamlanabilseydi bu ülkenin en büyük barış mitinglerinden birinin tarihi olacaktı. Tam da 10 Ekim'den sonra yaşanan tablo olmasın diye ülkenin işçileri, emekçileri, kadınları bir araya gelmiş "barış" diyorlardı. Ancak 9 Ekim gecesi miting katılımcılarıyla aşağı yukarı aynı saatlerde Antep'ten yola çıkan iki araç ülkenin en büyük katliamını gerçekleştirdi.

10 Ekim 2015... Pek çoğumuz için hayatın kırıldığı tarih, bir daha asla eskisi gibi olmadı hayat. Aslında ülke için de öyle. Ankara Garı'nda patlayan iki canlı bombadan sonra ülke güzel bir gün görmedi. IŞİD saldırıları devam etti, savaş şiddetlendi, bölgede taş taş üstünde bırakılmadı. Hukuk, adalet, insan hakları, demokrasi; bunlar uzun zamandır bu topraklarda hiç olmayan şeyler.

10 Ekim 2015 önemli bir tarih. Memleketin yakın tarihinin şifresi belki de. Siyasal iktidarın kaybettiği seçimi yeniden kazanmak için neler yapabileceğinin somut örneği. İki seçim arasında ülkenin kaderini değiştiren gün.

Bu katliamın davasıdır izini sürdüğümüz. 11 Ekim 2015 gününden bu yana, bütün sorumluları yargılayın diye çırpındığımız, adaletin nasıl bir şey olduğunu tarif etmeye çalıştığımız. Çünkü bu ülke böyle bir yer, önce katledilirsiniz, sonra bu katliamının arkasından adalet aramak için de uzun zorlu bir mücadele vermek zorunda kalırsınız. Gözyaşlarınızı akıtamazsınız, oturup ağlamak bile mümkün olmaz.

Bizim durumumuz da işte tam böyledir. Bu katliamın tanıkları, mitingin katılımcıları olanlar, sırf meslekleri avukat olduğu için şikâyetçi sıralarında değil, avukat koltuklarında oturur. İki yıl IŞİD'li sanıklarla, katillerle göz göze asıl katiller siz değilsiniz demek zorunda kalınır. Yüzlerce klasör-



den belge, kanıt toplanır. İşte bakın siyasal iktidar ve her noktada olan devlet yetkilisi sorumlu dersiniz. Tane tane anlatıp, gerçek sorumlulara gitmelisiniz diye mahkeme heyetini ikna etmeye çalışırsınız, bağımsız olmadığı artık resmen ilan edilmiş olan yargı ile boğuşursunuz.

7 Kasım 2016 günü başlayan yargılama süreci, sekiz ay gizli devam eden soruşturmanın ardından bu mücadelenin yeri oldu bizler için. Antep'te son derece aleni örgütlenmiş IŞİD hücrelerinin büyük bir rahatlıkla gerçekleştirdiği bir katliamdan söz ediyoruz. Dernekleri, hücre evleri, depoları, araçları, emlakçıları, sınırları kontrol eden elemanları olan bir örgüt. Devletin her kademesinin bildiği ama dokunmadığı, izlediği ama gözaltına bile almadığı bir yapılanmadır bahsettiğimiz.

İşte bu Antep yapılanması büyük bir kolaylıkla katliamı gerçekleştirip sonra da geldikleri rahatlıkla Antep'e geri dönebilmiştir. Antep'te bir süre daha aynı hücre evlerini kullanmaya devam etmiş, kaçmaya saklanmaya bile zahmet etmemişlerdir. Çünkü Ankara Savcılığı, Ankara Emniyeti, Antep Emniyeti ne katliamdan önce ne de katliamdan sonra işini yapmamıştır. IŞİD örgüt-

lenmesine Antep'te göz yuman, izin veren, yol veren bütün kurumlar açıkça sorumludur.

Dosyaya gelen belgeler gerçekten durumun vahametini ortaya koymaktadır. Sınırların nasıl IŞİD kontrolünde olduğunu, her dakika eleman getirip götürdüklerini, bu işleri sınırlardaki askerlerle telefon görüşmeleri yapacak kadar rahat yaptıklarını görmekteyiz.

Ankara Valiliği'nin, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün, İstihbarat Dairesi'nin yüzlerce ihbara rağmen hiçbir önlem almadan miting yapılmasını sağladığını görüyoruz. "Miting gibi kalabalık yerlerde canlı bomba saldırısı olabilir" yazan istihbarat gizlenerek başlamış bir mitingdir söz konusu olan.

İlk duruşmada şunu söylemiştik; 9 Ekim gecesi Antep'ten yola çıkan araç engellenebilirdi, hiç yola çıkmaması sağlanabilirdi. Bu yapılmadığı için o araç Ankara'ya girebilmiş ve barış mitingi 103 kişinin öldüğü, yüzlerce insanın yaralandığı bir katliam alanına dönüşmüştür.

7 Kasım 2016'da başlayan yargılama sürecinde yapılan 10 grup duruşma ve 54 celsede bütün bunları ısrar ve inatla anlattık. Adalet talebinden asla vazgeçmeyen aileler, yaralılar, müvekkilimiz de "Bütün sorumluları yargılayın." demeyi sürdürdü. Yargılamanın geldiği aşamada, devlet sorumluluğunu açıkça ortaya koyan belge ve kayıtların ya gereği yapılacaktı ya da bir an önce dosyayı kapatma çabasına girilecekti. Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi ne yazık ki ikincisini seçerek büyük bir yargı rezaletine imza atmıştır.

12 Haziran 2018 tarihli duruşmada verilmiş olan esas hakkında mütalaa bir bakıma iddianame-nin tamamen kopyalanması ile oluşturulmuş bir metin olup, dosya kapsamını ve dosyanın ciddiyetini düşündüğümüzde son derece yetersizdir. Katliama dair toplam sorumlulukları es geçen, hatta bunları kapatmayı görev edinmiş mütalaa, sadece tutuklu sanıklar açısından cezalandırma istemiş, katliamın insanlığa karşı suç olarak değerlendirilmesi gibi talepleri ise tamamen görmezden gelmeyi seçmiştir.

Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi de mütalaaaya ilişkin tüm eleştiri, itiraz ve dosyanın toplamına dair beyanlarımızı dikkate almayarak, dosyayı karar için Sincan Cezaevi Kampüsü'ne taşımış ve kararı Sincan Cezaevi Kampüsü içindeki olağanüstü güvenlik önlemleri altında vermiştir.

Sadece tutuklu 19 sanık için verilmiş bir karar söz konusu olup, 9 sanık hakkında 101 kez ağırlaştırılmış müebbet cezası ve insan öldürmeye teşebbüsten binlerce yıl ceza verilmiş, kalan 1 sanık hakkında katliamdan kaynaklı suç duyurusunda bulunulmuş, diğer sanıklar hakkında ise 12 yıl ile 7,5 yıl arasında değişen örgüt üyeliğine ilişkin ceza tayinine gidilmiştir.

Sanıklar hakkında tayin edilmiş cezalar dahi yetersiz olup, örgüt üyeliğinden ceza verilmiş sanıkların katliama iştirakleri açık olmasına karşın Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından bu yapılmamıştır. Diğer sanıklara verilmiş olan yüksek cezalar ise kamuoyuna sanki adaletin tecellisi gibi sunulmuş olup, katliam planlayan, bunu gerçekleştiren katillere ceza verilmesinden daha doğal bir şey olmayacağı gerçeği yok sayılmaya çalışılmıştır. Ancak Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devletin sorumluluğu yok sayılmış, katliamın insanlığa karşı suç olduğu gerçeği görmezden gelinmiştir. O yüzden söz konusu karar, adalet sözcüğünün karşılığı olabilecek bir karar değildir.

Firari 16 sanık açısından ise dosya tefrik edilmiş olup, 8 Kasım 2018'de yapılacak duruşma ile dava bu açıdan devam edecektir. Aslında sadece yargılamanın bir aşamasının sonuçlandığından söz etmek gerekmektedir. Tutuklu sanıklar açısından verilmiş olan karara ilişkin istinaf, Yargıtay ile birlikte her türlü başvuru tarafımızca yapılacak olup, bir yandan da firari sanıklar açısından devam edecek süreçte tüm sorumluların yargılanması talebimiz ve mücadelemiz devam edecektir.

Geldiğimiz aşamada, kamu görevlileri hakkında devam eden bir soruşturma olmadığını belirtmek isteriz. Yargılama boyunca sunmuş olduğumuz



onlarca, yüzlerce belge ve tanıklığa rağmen kamu görevlilerini yargılamak konusunda büyük bir direnç söz konusudur.

Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2017 yılı Şubat ayında yapmış olduğu tek bir suç duyurusu olsa da, bu suç duyurusu büyük bir hızla işleme koymama kararı ile sonuçlandırılmış olup, katliamın başından bu yana bizlerin yaptığı suç duyuruları da aynı akıbetle karşılaşmıştır.

Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ne karar duruşmasında da söylediğimiz üzere; dosyada yapılan pek çok inceleme eksik ve yetersizdir. Bilirkişi raporları, HTS kayıtlarının incelenmesi bütün bunlar tamamlanmamıştır. Sanıklar arasındaki bağlantılar konusunda dahi yeni deliller sunduğumuzu, bu konuda dahi dosyanın tamamlanmamış olduğunu belirtmek isteriz. Öte yandan yukarıda ayrıntılarıyla izah ettiğimiz üzere katliama dair sorumluluğu bulanların tamamı bu dosyada yer almamaktadır. En yukarıdan en aşağıya kadar kamu görevlileri bu dosyaya dâhil edilmedikçe bu dosya maddi gerçeğe ulaşmak konusunda eksik kalacaktır.

Bir ceza yargılamasında somut olaya dair bütün deliller toplanmadan, toplanan deliller tartışılmadan, kovuşturma aşamasında sunulmuş yeni delillere göre işlemler yapılmadan dosyanın tamamlanması söz konusu olamaz. 10 Ekim Ankara katliamı dosyası, tam da bu aşamada olmasına karşın 3 Ağustos günü verilen karar kesinlikle hukuksuzdur.

Tamamlanmamış, halen çok sayıda eksiği olan bu dosyada böylesi bir aşamada karar verilebilmesini hukukun hiçbir yerine oturtabilmemize olanak bulunmamaktadır. Bunun tek açıklaması ülkenin en büyük katliamına ilişkin dosyayı bir an önce gerçeğe ulaşmadan kapatmaya çalışmaktır. 10 Ekim 1015 günü ülkenin en büyük katliamını yaşadık. On binlerce insanın bulunduğu miting



alanında gerçekleştirilen katliam o kadar çok hayatı yerle bir etti ki... Politik bir katliamdı ve gerçek sorumluların hesabını sormak için büyük bir dayanışma gerekiyordu. Ayrıca hayatını kaybedenlerin aileleri, yaralıları, katliama tanıklık edenler, hepimiz yaşadığımız bu büyük acı ile devam edebilmek zorundaydık. İşte o noktada kocaman bir adalet mücadelesi ortaya çıktı. Katliam anından itibaren neredeyse tam üç yıl aralıksız süren bir mücadeleye başladık. Avukatlar olarak ortak çalışma yürüttük, onlarca avukat farklılıklarımıza karşın yan yana durabildik. En büyük dayanağımız ise hiçbir duruşmayı takipsiz bırakmayan, duruşma salonunu sürekli dolduran, karar duruşması Sincan Cezaevi Kampüsü'ne taşındığında dahi vazgeçmeyen müvekkillerimiz oldu.

Birlikte sürdürdüğümüz adalet mücadelesini la-yıkıyla yürüttüğümüzü söyleyebiliriz. Yolumuzun uzun olduğunun farkındaydık, ama aramızdaki muazzam dayanışma, uzun soluklu mücadeledeki nefesimiz oldu. Şimdi yola devam edeceğiz. Sadece tutuklu sanıklar açısından verilmiş bir karar olduğunu her fırsatta tekrar ediyoruz. Firari sanıklar açısından devam edecek yargılamayı kaç yıl sürerse sürsün takip edeceğiz. Gerçek sorumlular, sorumluluklar o kadar açık ki elbet yargılanacaklar, elbet o sanık sandalyelerine oturacaklar.

BİR UMUDUMUZ DA LÎZA'DA

Duygu Zeynep Doğan
Eğitim Sen Van Şubesi

Van'da ekmeğinden edilen emekçiler pasta üretmek amacıyla kurdular Lîza'yı. Van'ın Emeği Tüketim Kooperatifi'nin bünyesinde açılan bu pastane-kafe adından da anlaşılacağı gibi (Lîza: Filiz) emekçilerin umutlarının dayanışma ruhuyla filizlendiği bir çatı.

Van'ın Emeği Tüketim Kooperatifi ihraç listelerinin yayımlanmasının ardından Van'da KESK'li emekçiler tarafından kurulan ve şu anda 50 ortağı olan bir kooperatif. Ortaklarının yarısı ihraç edilen emekçilerden oluşurken diğer yarısını da işine devam eden kamu emekçileri oluşturuyor. Kooperatife başka şehirlerdeki kamu emekçileri de üye olarak destek veriyor. Ekmeğinden edilenler, yoldaşlarıyla ekmeğini bölüşenler kooperatifçilik ile alternatif ekonomi modeli yaratıyor.

Lîza'da kadınlar geniş bir yere sahip. Ev ürünlerinden dekora, yönetimden sosyal etkinliklere kadar her alanda birlikte hareket ediliyor. Mesai ile çalışamayan kadınlar evlerinde ürettiklerini Lîza'da satabiliyor. Burada diğer kadınlarla bir araya gelebiliyor.

Göğün yarısı olan kadınlar emekleriyle hem Lîza'ya, hem hayata can suyu oluyor. Kadınlar Lîza'yı nefes alabildikleri ve toplumsal cinsiyet rollerinden sıyrılabilindikleri bir özgürlük alanı olarak tanımlıyor. Kadına atfedilen "mutfak" alanı, burada ortak kullanım alanına dönüşüyor. Kadın erkek eşit çalışıyor, herkes mutfakta ve diğer tüm

alanlarda sorumluluk alıyor. Ayrıca kooperatifin diğer üyeleri de fırsat buldukça Lîza'da gönüllü çalışıyor ve yoldaşlarını yalnız bırakmıyor.

Lîza, kadın erkek bütün emekçilerin birlikteliğinin ve dayanışmanın önemli bir modeli. "Mekân"a ve "zaman"a sığmayan fikirler barındırıyor. Bu modelin birçok fikrin yoldaşı olması dileğiyle...

Bir umudumuz da Lîza'da!



eğitim sen

Eğitim bir ülkenin geleceğidir. Uygulanacak eğitim sistemleri, ülkelerin geleceğinin nasıl şekilleneceği hakkında önemli ipuçları taşır. Bu basit eğitim ilkesini düşünmeden, planlamadan, 'ben istedim, oldu' mantığıyla yapılan uygulamaların ne öğrencilere ne velilere ne de ülkemize hiçbir faydası olmayacaktır.

Her şeyi dayatmayla yapmaya çalışmalarının sonuçlarına, bu ülkenin çocukları ve velileri hâlâ katlanmaya devam ediyor. Veli, öğretmen ve öğrencilerin yoğun itirazlarına bakmaksızın sınav sistemi sürekli değiştirildi. LGS'de de durum aynı oldu. Bizler veli olarak ardı sıra değişen bu sistemleri anlamaya ve çocuklarımıza umut aşılarmaya, moral vermeye çalıştık.

Daha önce 4+4+4 sistemi ile çocukların erken yaşta okuldan ayrılmasının önü açılmıştı. Bu da sistemin cinsiyetçi yönünü ortaya koymuştur. Erken yaşta okuldan ayrılan kız öğrenciler ile çocuk yaşta evliliklerde büyük bir artış olmuştur.

Çocuklarımızın geleceğini bin bir güçlkle inşa etmeye çalışan biz anne-babalar yani veliler, tuğlaları emekle, alın teriyle, büyük özveriyle dizirken birileri hoyratça binayı yerle bir etmeye çalışıyor.

LGS yerleştirme sonuçlarının açıklanmasıyla öğrencilerin umudu, hayalleri ve heyecanlarının yıkıldığını, içimiz yanarak fakat çocuklarımıza hissettirmemeye çalışarak gördük. Öğrenciler psikolojik anlamda travma yaşadılar. Dördüncü nakil döneminden sonra da açıkta kalan öğrenciler oldu. "Okul kıyafetim ne olacak? Ben bunları hak edecek ne yaptım?" sorularını soran öğrencilerin hayal kırıklığını ve açıkta kalmasını kabullenmek hiçbir velinin sindirebileceği bir şey değildir. Bunun da ötesinde yeni getirilen sistem, öğrencileri daha önce tercih etmedikleri imam hatip liselerini seçmeye mecbur bırakmıştır. Oysa Anayasa'nın 42. maddesine göre, "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim

esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır."

Eğitim kamusal, parasız, toplum yararına olması gereken bir süreçtir. Fakat günümüz milli eğitim sistemi eğitimi bir metaya dönüştürmüştür. Metanın dışında ise sistem, dinsel bir toplumun inşasına yönelik yeniden şekillendirilmektedir.

Eğitimin dinselleştirilmesi ile karma eğitimin ortadan kaldırılmasının önünü açan düzenlemeler birbirinden bağımsız değildir. Kurum açma, kampa ve ad verme yönetmeliğindeki çok programlı Anadolu lisesi, mesleki ve teknik eğitim merkezleri, mesleki eğitim liselerindeki karma eğitim şartının kaldırılması, karma eğitimin kademeli olarak ortadan kaldırılması manasına geliyor. Biz veliler buna itiraz ediyoruz. Çocukların kişiliklerinin gelişmesi, birbirlerinin farklılıklarını tanınması ve bu farklılıklara saygı göstermeleri için, birlikte eğitim görmeleri önemlidir. Zira bu, hayatı demokratikleştiren, özgürleştiren bir sürecin başlangıç noktasını teşkil eder. Çünkü hayatın kendisinin filizlenmesi için cinsiyetlerin ikisine ihtiyaç varken eğitimde cinsiyet ayrımcılığı yapmak hayatın dinamiğine, kanununa, sokakta akan hayata karşı gelmektir.

Bir anne baba olarak en değerli varlıklarımız olan çocuklarımızı korumak, onların aydınlık yarınlarını kurmak bizlerin görevidir. Çocuklarımızın geleceğini, ruhsal dengelerini düşünüyorsak çağdaş, laik, bilimsel ve nitelikli eğitim için bir araya gelip sesimizi yükseltmemiz gerekiyor. Bunun yolu da okul okul, mahalle mahalle bu talebi haykırmak ve bu haykırışı örgütlemektir.

KREŞ, EBEVEYN VE ÇOCUK HAKKIDIR!

Nurcan Hasırcı Doğan

Eğitim Sen Çorum Şube Kadın Sekreteri

Çocuğa evde bakacak kimse olmadığı için mecburen gönderilen yerler olarak bakılan kreşler; aslında okul öncesi eğitimi, oyun oynaması, yaşlılarıyla ilişki içinde olması, yaşına uygun bir biçimde zihnen ve bedenen gelişmesi için bütün çocukların hakkı olan yerlerdir.

Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini, iyi alışkanlıklar kazanmasını ve ilköğretime hazırlanmasını sağlamaktadır.

Bu eğitimin elimizden alınması yükün anneye yüklenmesidir. Ülkemizde kreş olan mahalle sayısı çok azdır, yalnızca 150'nin üstünde kadın çalıştıran iş yerlerinin kreş açma zorunluluğu var. Oysa Türkiye'de durum çok farklıdır. 150 ve üstü kadın çalışanı olan kurum sayısı yok denecek kadar az. Var olanlar da yeterince denetlenmiyor.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na dayanarak çıkarılan 'Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik" kapsamında kreş açma zorunluluğu düzenlenmiştir. Yaşı ve medeni hali ne olursa olsun, 150'den fazla kadın çalışanı olan iş yerlerinde, 0-6 yaş aralığındaki çocukların bırakılması, bakılması ve emziren çalışanların emzirmeleri için işverence, çalışma yerlerinden ayrı ama iş yerine yakın bir yurdun kurulması zorunludur. Yurt, iş yerine 250 metreden daha uzak ise işveren taşıt sağlamak zorundadır.

Hükümet, kamu kreşleri açmak ya da iş yerinde kreş açılmasını sağlamak yerine 'özel okul teşvikini' tercih ediyor. 2012 yılında çıkan genelge ile kreş açmak isteyen kamu kurumlarına kaynak tahsis edilmeyeceği açıklanırken, 2015 yılında Bakanlar Kurulu kararları ile kreş ve anaokullarına 2017 yılından geçerli olmak üzere 5 yıllık vergi muafiyeti getirildi. Peki, ne değişti? Hiçbir şey! Kreş fiyatları hala el yakıyor, vergi muafiyeti aileleri değil 'girişimcileri' sevindiriyor. Devlet çocuk bakımı ve eğitim hizmetini kamusal bir hizmet olarak sunarak köklü bir çözüm üretmek yerine, kadınları yarı zamanlı çalışmaya yönelten düzenlemeler yapıyor.

Devlet kurumlarında ise ödeneklerinin kesildiği kamuya ait kreşler gittikçe azaltılıyor. Teşvik verilen özel eğitim kurumları, cemaatlerin kursları ve sıbyan okulları adı altındaki kurumların denetimleri de yeterince sağlanamadığı için ortaya istismar vakaları çıkıyor. Sonuç olarak çocuklar okul öncesi eğitim alamıyor.

Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini, iyi alışkanlıklar kazanmasını ve ilköğretime hazırlanmasını sağlamaktadır.

eğitim sen



6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na dayanarak çıkarılan 'Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik" kapsamında kreş açma zorunluluğu düzenlenmiştir.

Var olan bütün kreşlerin denetiminin yapılması ve çocuklara uygun olmayanların hemen kapatılması gerekmektedir.

Kreş hakkımızı talep ederken aynı zamanda çalışma hakkımızı, çocuklarımızın 0-6 yaş arasındaki kişiliklerinin oluşmaya başladığı dönemde alması gereken eğitim hakkını, kadınlar olarak sosyal yaşama katılma ve birey olma hakkımızı da istiyoruz. Kreş istiyoruz! Çünkü çocuk bakımını tek başımıza yüklenmek istemiyoruz.

Çocukların okul öncesi eğitim alabilmeleri için;

- Kreş açmak için aranan "en az 150 kadın çalışan şartı" kaldırılmalı ya da en azından makul bir seviyeye çekilmelidir.
- Tüm çalışanlar için ücretsiz, anadilinde ve ulaşılabilir kreş olanakları sağlanmalıdır.
- Her mahallede ve işyerinde 24 saat ulaşılabilir kreşler olmalıdır. Kreşler ücretsiz ve vardiyalı çalışanların çocukları için 24 saat açık olmalıdır.
- Çocukların yaşadığı her yerde, her çocuğa uygun kreş olmalıdır!

Okul öncesi eğitim ve bakım, tüm çocukların hakkıdır. Devlet, ilköğretim çağı öncesindeki tüm çocukların bu haktan yararlanması için tam gün esasına dayalı kreş ve çocuk bakım hizmetlerini ücretsiz olarak sağlamakla yükümlüdür. Bizler de evlatlarımızın geleceği için onların güvenle büyümeleri için hassasiyet göstermeliyiz.

DERSİM DÖRT DAĞ İÇİNDE, DÖRT DAĞ ATEŞ İÇİNDE!

Meral Uç

Eğitim Sen Dersim Şube

Dersim coğrafyasında yaşayan herkes il dışına seyahatlerinden dönerken Pertek feribotuyla Keban barajını geçtikten bir süre sonra Dersim merkeze yaklaştıkça arazi engebesinin artacağını, toprak tahribatı diğer illerdeki gibi yoğun olmadığı için yeşilin göz alabildiğince her yeri kaplayacağını bilir. Açık kahverengi toprağın yerini yeşilin almaya başlamasıyla rahat bir nefes alır, "Artık memleketime vardım." der. Çünkü yeşil yani ağaç yöre halkı için, RAA HAQ inancı ve kültürü nedeniyle Dersim'in ta kendisidir. Meşe ve yer yer araya karışan ardıç ağaçlarıyla kaplı coğrafyada halk yaş ağacı kutsar ve yaş ağacın zorunluluk nedeniyle kesilmesi gerektiği hallerde ağaçtan ve doğadan rızalık alarak ihtiyacı olan kadar ağaç keser. Günümüzde inanç ve ritüelleri sistematik olarak asimilasyona uğrayıp yok olmaya başlasa da hala Dersim'de her çocuk nenesinden ve dedesinden yaş ağacın kesilmesinin günah olduğunu, bunun da adam öldürmek kadar kötü bir şey olduğu ikazını duyar. İşte bu yüzden Dersim'de meydana gelen orman yangınlarında insanlar, bir şey yapamadığı zaman kendini bu suça ortak oluyormuş gibi hisseder.

Nitekim Dersim ormanları ve yaban hayatı, son yıllarda hiç olmadığı kadar tehlike altında. Yıllardır yaz mevsiminde, askeri müdahale sonucu yani açılan ateş ve bombalama sonucu orman yangınları meydana geliyor. Hemen her ilçede ve merkeze bağlı yerlerde arka arkaya çıkan yan-

gınlar sonucu yüzlerce hektar ormanlık alan tahrip oluyor.

Dersim coğrafyasının yüzde 27'si ormanlarla kaplıdır. Arazinin yarısında ise yükselti fazla olduğu için alpin çayır ve yer yer buzul alanları görülür. Ormanları genelde bodur ve baltalık meşe ormanlarından meydana gelir. Ovacık ve Pülümür ilçelerinde kavak ağaçlarıyla kaplı ormanlar da çok geniş bir alanda görülür. Meşe ağacı, kesilmeye ve orman yangınlarına karşı dayanıklı bir ağaçtır. İnatçı ve güçlüdür. Kökü topraktan çıkarılmadığı müddetçe kendini yenileme potansiyeline sahiptir. Fakat bu zaman alır. Meşe ağacı yaban hayatı için çok önemlidir. Meyvesini yabani hayvanlar yer. Bitki, hayvan ve mantar olmak üzere geniş bir ekosisteme sahiptir. Meydana gelen yangınlar sonucu ne yazık ki, bu ekosistem geniş çapta bir hasara uğramıştır. Zira sadece ağaçlar değil, içindeki yabani hayvanlar telef olmuş, bitki türleri yanmıştır.



Bu sene de birçok alanda yangın çıktı. Pertek'te birkaç gün (Orman İşletme Müdürlüğü ve personelinin müdahalesi ile kısa sürede söndürüldü.), Hozat ilçesinde Amutka-Dereköy-Aliboğazı mevkiindeki yangın 8 gün (Yasaklı bölgedir, ilk 5 gün müdahale olmadı, Orman İşletme Müdürlüğü personeli ve en çok da gönüllüler yardımı ile söndürüldü), Pülümür-Roj deresi mevkiindeki yangın ise 7 gün sürdü (Yasaklı bölgedir, müdahale olmadı-izin verilmedi. Yağmur yağınca söndü.).

Türkiye'nin 7. büyük milli park alanı olan Munzur Milli Parkı'nda diğer yıllarda olduğu gibi bu sene de orman yangınları meydana geldi (Bali mevki, Geyiksuyu-Müşgirek mevki, yangın 11 gün sürdü. Gönüllüler tarafından söndürüldü).

1800 bitki türünden yüzde 18'i endemik olan Munzur Milli Parkı, ağaç türü bakımından da zengin bir sahadır. Ardıç, gürgen, dişbudak, akçağaç, kızılğaç, kavak, yabani fındık, huş ağacı bunların bazılarıdır. Türkiye üç değişik flora

bölgesinin kesiştiği bir alanda yer almaktadır. Bunlar, Akdeniz Bölgesi, Avrupa-Sibirya Bölgesi, İran-Turan Bölgesi florasıdır. İlgin ağacı, Akdeniz Bölgesi ağacıyken, huş ağacı Avrupa-Sibirya Bölgesi ağacıdır. Bu iki tür, Munzur Vadisi dışında dünyanın başka hiçbir yerinde yan yana görülmez. Ne var ki, bu kadar nadir güzelliklere sahip bir sahada meydana gelen orman yangınına resmi kurumlar tarafından değil gönüllüler tarafından müdahale edilmiştir.

Yani asıl müdahalenin çok zor koşullarda, risk alarak gönüllüler tarafından yapıldığı yetkililer dile getirmese de halkın yani herkesin gördüğü bildiği bir gerçektir. Tabii ki Orman İşletme personelinin hakkını veriyoruz. İzin verildiği takdirde deneyimleri sayesinde birçok alanı kısa sürede söndürmektedirler. Lakin izin verildiğinde...

Bu durum bana Binali Yıldırım'ın AKP iktidarı döneminde orman alanlarının diğer dönemlerden çok daha fazla arttırıldığı sözünü hatırlattı. Prof. Dr. Erdoğan Atmış, "Türkiye'de Ormancılık Politikalarının Toplumsal Yansımaları, Orman Köylüle-

ri Üzerindeki Etkileri" çalıştayında yaptığı "Türkiye'de Politika, Toplum ve Ormancılık" başlıklı bir sunumda AKP'nin 13 yıllık ormancılık çalışmalarını önceki 13 yıla karşılaştırdığını aktardı. Atmış, resmi rakamlara bakıldığında; AKP döneminde devletin yaptığı ağaçlandırmaların miktarının ağaçlandırılan alan bakımından önceki döneme göre artmadığını, aksine yılda ortalama yüzde 9,6 azaldığının görüleceğini söylüyor. O yüzden, Dersim'de orman yangınları ile ilgili yapılan resmi açıklamalara da şaşırmamak gerekiyor (Çok az alanın zarar gördüğü, örtü altı yangın olduğu için aslında ağaçların yanmadığı vb.).

Türkiye'de 1970'li yıllardan itibaren kırsal kesimden kentlere göçün hızla artmasının aslında kentler açısından olumsuz bir etkisi olsa da ormanlık alanların artışında dolaylı olarak etkili olduğunu biliyoruz. (Ağaç kesimi ve tarım alanı açmak için ormanların yakılması azalmıştır, ter-

1984-1990 yılları arasında her yıl 80 bin hektarın üzerinde ağaçlandırma yapılmıştır. 1988 yılında ise 115 bin hektar ile ağaçlandırma rekoru kırılmıştır. 2008-2015 yılları arasındaki yıllık ortalama ağaçlandırma miktarı ise 40 bin hektar civarındadır.



18. 08.2018

İsmail Ateş

kedilen tarım alanları ormanlaşmıştır.). Ayrıca, Türkiye’de en yüksek orandaki ağaçlandırma çalışmaları AKP hükümetine değil, önce-sine dayanmaktadır. Prof. Dr. Erdoğan Atmış’ın verdiği bilgiye göre; “Özellikle 1984-1990 yılları arasında her yıl 80 bin hektarın üzerinde ağaçlandırma yapılmıştır. 1988 yılında ise 115 bin hektar ile ağaçlandırma rekoru kırılmıştır. 2008-2015 yılları arasındaki yıllık ortalama ağaçlandırma miktarı ise 40 bin hektar civarındadır.”

Yani, ağaçlandırma alanlarının orman vasfı kazanması on yıldan fazla süre aldığı için o dönem yapılan ağaçlandırma AKP hükümetine nasip olmuştur.

Son olarak, artık şunu kabul etmeliyiz; önümüzdeki yıllarda Türkiye, daha sıcak, daha az yağış alan ve daha yüksek buharlaşmanın olduğu bir iklimle karşı karşıya olacak. Türkiye’de betonlaştırma kültürü arttıkça ve toprağın üstü kapandıkça, toprağa karışamayan su, atmosferdeki su döngüsünü olumsuz etkilemektedir. Bu yüzden son yıllarda sel ve heyelana neden olan, yoğunluğu ve gücü aniden ortaya çıkan sağanak yağışlar oluşuyor ve oluşmaya devam edecek.

Dünyada ve Türkiye’de küresel ısınmaya karşı, ekstrem hava olaylarının topraklarımızı kurak, çorak araziye dönüştürmesine karşı, erozyona karşı, çocuklarımızın geleceği ve aslında hayatın devamı için tek çaremiz olan ormanları korumaya çalışmak nasıl büyük bir suçtur ki, Tunceli Valiliği sosyal medyada yangını söndürmek için çağrı yapanlara yasal işlem başlatılacağını duyurmuştur.

Türkiye’de ekoloji mücadelesi vermeye çalışanlar şunu çok iyi bilmektedir; her çağda gerçeği söyleyenler ve düşünce özgürlüğünü savunanlar, rantçıların ve bağnazların hedefinde olmuştur. Ve tarih bilimi hep haklı çıkarmıştır. Bruno, dünyanın güneş etrafında döndüğünü ve evrenin sonsuz olduğunu yani gerçeği söylemiştir, canı pahasına...

Türkiye’de ekoloji mücadelesi vermeye çalışanlar şunu çok iyi bilmektedir; her çağda gerçeği söyleyenler ve düşünce özgürlüğünü savunanlar, rantçıların ve bağnazların hedefinde olmuştur. Ve tarih bilimi hep haklı çıkarmıştır. Bruno, dünyanın güneş etrafında döndüğünü ve evrenin sonsuz olduğunu yani gerçeği söylemiştir, canı pahasına...

Bilişim ve bilgi çağında olmamıza rağmen, hal-kımız atmosferdeki su ve karbon döngüsünden habersiz olsa da, rantçılar bizi din dışı ve hain ilan etmeye çalışsa da, bizler de gerçeği söylemekten, anlatmaktan, uygulamaktan ve doğamız için mücadele etmekten asla vazgeçmeyeceğiz.

ALINTILAR:

https://www.ormancilardernegi.org/UserFiles/file/OrAv010217_compressed.pdf

<https://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/Yayinlar/T%-C3%BCrkiye%20Orman%20Varl%C4%B1%C4%9F%-C4%B1-2016-2017.pdf>

<https://www.evrensel.net/haber/310760/akp-or-man-varligini-biz-arttirdik-diyemez>

Ataması Yapılmayan Eğitim Emekçilerinden - 1 -

Siz hiç 'bir klozeti yapamadılar' diyerek masanın yumruklandığı bir toplantıya girdiniz mi? Hem de dershanede. Ben girdim.

Ben öğretmenliği madde bağımlılığına benze-tiyorum. Hiç aklımda yokken başladığım ama bırakmadığım bir meslek oldu. Oysa kimyager olarak bir yerde çalışmak içinde zorlayabilirdim. Neyse. Bir gün telefon çaldı. Falanca dershane-den aradıklarını ve fen bilimleri öğretmeni açıkları olduğunu söylediler. Ben ise başvurmadığımı, öğretmenlik düşünmediğimi bildirerek telefonu kapattım. Daha sonra 'acaba' diyerek bir görüşe-yim en azından iş görüşme tecrübem olur dedim ve görüşmeye gittim. Bana verilen randevu saa-tinden on dakika önce oradaydım. Randevu sa-atleri karşılıklı anlaşılan saatlerde verilir. Çünkü bu bir inceliktir. Neyse. Şube müdürü ile görüşe-ceğimi ve beş dakika içinde geleceğini söylediler. Eee benimde niyetim yok diye her beş dakikada bir gitmek isterken rica ile durduruldum. Derken aradan 50-60 dakika gibi bir süre geçti. Sonun-da müdürün odasındayım. Özel sektörün kuralı olmalı, ilk görüşmeyi yapan kişi sizi hipnoz eder. Uzun bir konuşma sonrasında 'ihtiyacımız yok ama fen bilimleri değil de matematik anlatabilir misiniz hocam?' gibi cümlelerde geçti. Deneme süresinin olduğunu, zümre başkanı bu sürede beni beğenmezse işten ayrılıp mam gerekeceğini söyledi. Eh bir yerden çalışmaya başlayalım kli-şesi ile başladım. Başladım ama henüz dersler değil, aramalar yapılıyordu. Nedir bu aramalar?

Call center misali. Size, okul müdürlerinden alın-mış öğrenci veli numara listeleri veriliyor. Siz ise bu listeyi baştan sona sıra sıra arayıp 'merhaba, falanca dershanesinden arıyorum. Dershane dü-şünceniz var mıdır?' diye soruyorsunuz. Ee tabii defalarca aranmış bu listeler. Sinirlenenleri, küf-redenleri... 'siz bir eğitimci olarak böyle bir ara-mayı doğru buluyor musunuz?' soruları... Nicele-ri. Tüm öğretmenler ellerindeki datalardan ertesi güne randevu almak zorunda. Her on dakikada bir müdür odasında toplantı yapılıyor ve rande-vusu olmayanlar için aşağılanma, hakaret işitme ve hor görülme seansı başlıyor. Bunu görünce çık git oradan, değil mi? Değil işte. Maddi ihtiyaç var. Beceriksizsiniz, bir halı beceremiyorsunuz toplantıları devam ediyor. Derken çok sonraları öğrendim ki evveli sene müdür, bir kadın öğret-menin üstüne yürümüş. Eşinden şiddet gören öğretmenin ise yüzündeki morlukları kapatıp gelmesini, öğretmenin özel hayatının dershaneyi ilgilendirmediğini söyleyen karşıt desteklemeleri olmuş. O da öğretmendi ya. En kötüsü buydu.

Eski zaman kapılarının yarısı buğulu camdı. İçeri-si görülmesin diye. Ama bu dershanenin kapıları buğulu camlı değil, içerisinin net görüldüğü minik camlar ile monte edilmişti. Derslerin başladığı ilk gün eski olan tüm öğretmenler herkesi uya-rır 'müdür camlardan bakıyor. Sınıf içi durumu beğenmezse çat diye içeri girip seni rezil edi-yor. Aman dikkat'. Dikkat dikkatte bunun ortası yok ki. Camdan dışarı anlık olarak bakan çocuğu

eğitim sen

müdür görürse, yandın. Çocuk sen ders anlatırken kalemini açıyorsa, yandın. Çocuktur ya sıra altındaki çubuğunu çaktırmadan ağzına atıyor ve bunu sen görmediysen, yandın. Çocuğa su alması için kantine gitmesine izin verdiysen, yandın. Sen duvara yaslandıysan, yandın. Yoklamayı ders anında aldıysan, yandın. Öğretmen sandalyesi zaten yok. Oturmak, yaslanmak yasak. Yandın ha yandın! Hemen beş dakikalık teneffüsünüzde müdür odasına çekilir ve azarınızı hakaret boyutunda işitirsiniz. Hep hakaret dedim, değil mi? Değişik toplantılarda oluyordu tabii ki. Ancak bunlar hep kış aylarına tekabül ediyordu. Şöyle ki 'kış ayları geldi. Ya vitamin için ya aşı yaptırın. Hasta olmayın arkadaşlar' toplantıları olurdu. Rapor almak yasak. Alırsan ne mi olur? Piyasada senden çok var hocam, cümlesiyle başlayan iş sonlandırma konuşması yapılır. Üstelik her işten çıkartılan zorla istifa ettirilip gönderilir.

Televizyon programlarında çoğu zaman iletişim çağından bahsedilir. Gelsinler de dershanedeki iletişimi görsünler (!) Haftada 60 veli araması

kolay değil. Her hafta. Danışmanlık adı altında bir de eğitim koçluğu yaptığınız 60 çocuk. Hiç kolay değil. Anlatacak daha da çok şey var hani ama şimdilik neyse.

Sene sonu gelir. Hatta sene sonunun gelmesini ipe çekenlerin zamanı gelir. Öğretmen kadrosunun üçte ikisi gönderilir. Performansının düşük olduğunu, veli ve öğrencilerden şikâyet aldığını, ders anlatamadığını söyler. Dönem içinde süper öğretmensin diyen müdür nereye mi gitti? Verilmemesi kendi çıkarına olan tazminatların peşine. İş sonlandırma konuşmalarında 'piyasada senden çok var hocam' cümlesi aslında doğrudur. Bu yüzden iş bulmakta zordur. Diğer dersane ortamları ise aşağı yukarı buna benzediği hatta bazılarında maaş dahi alınamadığı için çaresizsin. Ee burası en azından maaşı zamanında veriyor diye sen devam edeceğini düşünüürken işte yine işsizsin. İşten kendi ayrılanlardan bahsedelim birde. İyi bir iş bulamadığı halde işten ayrılıyorsa, ruhsal bunalımdadır muhakkak. Sene içindeki gözlemlerden utanmaya başlıyorsun. Neler oldu

Öğretmen Açığı : 117 bin 403
Ücretli Öğretmen : 100 bin (yaklaşık)
Sözleşmeli Öğretmen : 64 bin 300
Ataması Yapılmayan : 438 bin

54 öğretmen ataması yapılmadığı için yaşamına son verdi

da kimse ses çıkaramadı diyorsun. İnsan yerine konmadığını, değersizleştirildiğini, bir süre sonra savunmasız kaldığını hissediyorsun. Kişiliğini kaybedeceğinden korkuyor, yıllarca inşa ettiğin ideolojik kavramların üstüne basıp geçtiğini görüyorsun. İşte bu çok acı veriyor. Sonrası ise 'aman canım sende ne nazlısın. Tüm müdürler zordur. Ne var devam etseydin. İşsiz kaldın işte ' cümleleriyle gelen dip kuyu. Gizli depresyon.

Ne çok formasyon verildi değil mi? Üstelik ALES'i kaldırıp tüm başvurulara formasyon vermek. Allah Allah demek ki kadro açığı çok diye ümitleniyor insan. Formasyon aldıktan sonra fark ediyorsun ki kimya öğretmenliğinden 170 ile 200 kişi alım yapılmış. Senelik (!) Sayımı komik geldi yoksa bu kadar çok kişiye formasyon verilerek ümit dağıtılması mı? Bence her ikisi de. Oysaki formasyonun da işe yaramayacağını düşünemedik tabii. Ücretli öğretmenlik yapanların SGK'daki prim borçlarını öğrendiklerinde, formasyonu aldıklarına pişman olduklarını bilirsiniz. Ya 15 saat derse girmesine rağmen haftada beş gün okula gelip aylık 350-500 TL arasında maaş alan ücretli öğretmen ya da 350-500 TL maaş almasına rağmen nöbet tutturulan, hatta haftada iki nöbeti olan ücretli öğretmen acaba hangisine daha çok vah ediyordur sizce? Hele bir de nöbeti olmayan ücretli öğretmeni fark eden kadrolu öğretmenin soluğu müdürün odasında alıp sıkıntı çıkarması... Zor zor, çok zor.

Ekmek aslanın ağzında... Ağzında da ekmek nerede? Dershane geçmişim olmasaydı nasıl olurdu da özel okulda çalışmaya başlayabilirdim? Tamam dedim, hem dershane hem ücretli öğretmenlik çilesinden kurtuluyorum. Özel okulların içinin bu kadar boşaltıldığını, önceliğin hep para olduğunu bilemezdim. Ne mi oldu? Dershanede yaşananların aynısı oldu. Tekrar anlatmaya değmez sanırım. Ama farklı olarak şundan bahsedebilirim ki eğitim bir sektör olmuştur ve bu sektörde mesleki yılına bakılmadan değişik maaş anlaşmaları olur. Mesela öğretmenliğe yeni başlayan İngilizce öğretmeni hem senden daha fazla maaş alır hem senden daha fazla itibar görür.

AÖF'den Türkçe öğretmenliğini bitirmiş biri meslekte ikinci yılı olmasına rağmen senden daha fazla maaş alabilir. Sen ateşli hastalık gibi grip olmuşken ve izin alamazken bazıları sırf boğazı tahriş oldu diye izin alabilir. Sen ise o gelmeyen arkadaşın dersine girersin. Bunun maddi manevi karşılığı da yoktur. Kim ne kadar fazla ses çıkarıyorsa, en çok ders ona yazılır. Girmek istememe durumun söz konusu değildir. Söz konusu ettiğin zamanlar ise ya 50 kişilik öğretmen kadrosu seminer salonunda oturtulup, amfiye çıkan müdür tarafından rezil edilirsin ya da müdür sizi odasına çağırıp müdür yardımcısıyla karşılıklı oturtur, müdür yardımcısı amirdir nasıl dinlemezsin diyerek tutanakla tehdit eder. Müdür yardımcısına bakarak ' ya ne muhatap oluyorsun bunlarla ' der. Bunlar dediği biz öğretmenler. Bunlar... Ne yıkıcı bir kelime oldu.

Sizlere özel sektörde öğretmenlerin başına gelen ufak tefek (!) şeylerden bahsettim. Ufak tefek diyorum çünkü daha ağırları da var. Var da kim görüyor? Bizler yaşıyoruz ve yaşamaya devam edeceğiz korkarım.

Hala ücretli öğretmen kavramı varsa o halde neden öğretmenler kadroya alınmıyor? Her sene öğretmen alım sistemi neden değişiyor? 30 yaşındayım. Büyük şehir külfeti hafifler diye küçük bir şehirde yeni bir hayat kurdum ve işsiz kaldım. Kadroya malınabilmem imkânsız. Mülakatlar malum. Ha diyelim atandım, altı yıl zorunlu görev nedir? Neden bulunduğumuz bölgelerde olan açık kadrolar bizler ile doldurulmuyor ya da şehir dışına altı yıl zorunlu göç ediyoruz? Ki altı yılın sonunda kadroya geçeceğimizde kesin değil iken. Peki ya özel okullar neden denetlenmiyor? Maaş skalası gelebilir mesela. Ders saati sınırı gelebilir mesela. Neden kadrolu öğretmenin üç katı kadar derse girerken, haftada altı gün çalışırken daha az maaş alıyorum? Ben daha kötü öğretmen miyim? Artık bizim için de şartların daha makul olması gereken zaman gelmedi mi?

Ataması Yapılmayan Eğitim Emekçilerinden - 2 -

Özel öğretim kurslarında çalışan öğretmenler olarak her sene sonunda iş aramak zorunda kalıyoruz. Elimizde CV ile kapı kapı dolaşmakta komik denecek ücretlerle tekliflerle karşı karşıya kalıyoruz. İş güvencesi ve gelecek garantisini elinden almaktadır. Sözleşmeler resmî olarak 12 ay olmasına karşı haziran sonu gibi istifa dilekçesi istenip hem yaz döneminde maaş ödememek hem de kıdem tazminatı hakkımızı elimizden almaktadır.

Sabah 09.00 akşam 19.00'a varan çalışma saatleri arasında haftanın 6 günü yoğun iş temposu ile çalışmaktayız. Arkadaşlarımızla, yakınlarımızla vakit geçiremiyoruz, bir öğretmen olarak her hafta tiyatro sinema gibi kültürel faaliyetlere gitmemiz gerekirken bu kez kültürel etkinlikler den uzak bırakılıyoruz. Bir öğretmen olarak tiyatroya, sinemaya gitmeyen öğretmen düşünebiliyor musunuz? Tiyatroya gitmeyen öğretmen dersi ne kadar öğrenciye sevdirecek. Öğretmenlik aynı zaman da bir tiyatro oyunudur. Daha birçok sorunlarımız olmakla birlikte çalıştığımız kurumlarda anlattığımız ücretlerin asgari ücreti kadar hesabımıza yatırılıp diğer kalanı elden verilmekte bu sayede vergiden kaçırılmaktadır. Bu şartlarda özel öğretim kurslarında emekli olan biri günümüz asgari ücretten maaş alabilecektir. Bütün bunlar iktidarın çıkardığı yasalarla, öğretmenlerin güvencesiz çalışması yasallaştırılmaktadır. Yeni öğretmenliğe başlayanlara ise deneyimsizliklerini bahane ederek asgari ücretle çalış-

tırılmakta olup fakat deneyimsizliğine rağmen en yoğun çalışma saatleri onlara verilmektedir. (haftada 40-50 saat) Deneyimsiz dediğimiz öğretmene daha az sınıf verilip kendisini geliştirme araştırma kaynak taraması vs yapması için vakit verilmesi gerekirken haftada 40-50 saat derslere girmesi isteniliyor. Buradan da aslında öğretmenimizin deneyimsizliği bahane edilerek emek sömürülmesini ortaya çıkarmalıyız.



Şaristaniya kû bi Azadiya Jinê Hatiye

Serap Ok

Eğitim Sen Şırnak Şube Kadın Sekreteri

Di sedsala 21.de peşveçûna demokrasîyê de, jin û mafê jinê cihekî biteybet digre.

Nîşana pêşveçûna welatekî, girêdayî mafê ku wî welatî daye jinê ve girêdayî ye. Û divê di warê perwerdehîyê de, tendrûstiyê de, îstîhdamê de, ewlekarî û jiyana di nav civakê de jî wekhevî jin ji wan mafên xwe sûd wergirin.

Bi Şoreşa Pîşesazîyê ve, û bi pêşketina teknoloji û eborî ve jin jî, têkilî jiyana hilberînê bû. Lê mixabin welatê mîna Tirkî feodal de, jin têkilî jiyana

hilberînê bibin jî mesûliyetên ku civak li malê jî ji wan dixazin neguherîne. Ji ber vê yekê barê jina ku têkilî karê derve bûyî ve girantir bûye. Lewra hêvî tînin kirin ku jin, hem karê derve hem jî karê malê bi hev re bimeşîne.

Her çend di nav beşa perwerdehîyê de jin %56,89 cih bigre jî, mixabin di pozîsyona revebertîyê de em jinan gelekî kêmtir dibînin. Dibistanên ku hûn li wir dixebitin gelo ji % çend midurên wan jin in? Kesên ku rêvebertiya perwerdehîyê de cih digrin gelo kîjan çavî li jinê dinêrin? Wek pedegogekî an wek bermalî? Belê pirsgrêk tenê ev e? NA...

Em dikarin di warê perwerdehîyê de, cudatîya di navbera cihanê de-ku xweyî ferasetekî hatî guherî, nûbûyî û azadbûyî de, û di navbera me perwerdekar û xwendevanên ku nêrînen wan di nav bîrdozîya esasî de hatî dewisandin de gelek îstatîstîka bidin... Pirsgrêka esasî yek jê perwerdekaran layîqî hêsteke bêqîmet dîtine. Perwerdekaren herî zêde jî jin ku di navenda kar de cih digre-em dikarin bibêjin di nav aşxaneyê wê de cih digre-hem ji alîyê huqûqî ve hem ji alîyê aborî hem jî ji alîyê derûnnasî ve jî ji qedr û qîmetê xwe hatiye dûrxistin. Li gor me ev dûrxistin bi bîrbûnî pêk tê. Azadbûna jin û kerkaran ku nivê civakê digrin, girêdayî tekçûna feodalîzmê ye ku ev jî ji alîyê gelek kesan ve nayê xwestin.



Tesnîfkirina ku di navbera mamosteyên bidem, biqontrat û biqedro de armanc ew e ku ji qedr û qîmetê xwe bikevê ye. Her heremek xweyîê xwe û birsgrêkên perwerdehîyê ne. Di esasa xwe de ev pirsgrêk bi tevahî birsgrêkên kedkaran e. Wek gelek hereman li herema Cizîrê de jî, ku tevahîyên wan mamosteyan bidem û biqontrat cih digrin bikurbûn vê êşê dikişînin. Ji ber ku li gelek dibistana, tayînkirina mamosteyên bidem hê nehatiye çêkirin, perwerdekirina xwedekaran jî dereng dimîne. Ev pirsgrêk ne tenê wek pirsgrêkên mamosteyan dimîne, wek pirsgrêkeke perwerdehîyê jî tê pêşmiqabilê me. Lê mixabin ne sal û zeman ne jî wezîrên perwerdehîya ev pirsgrêk çareser nekirine.

Ji bilî van her sal gelek mamosteyên ciwan û çalak ku nû hatîne tayînkirin, di nav lepê midurên ku bêliyaqet de karên xwe dikin. Ji van mamos-

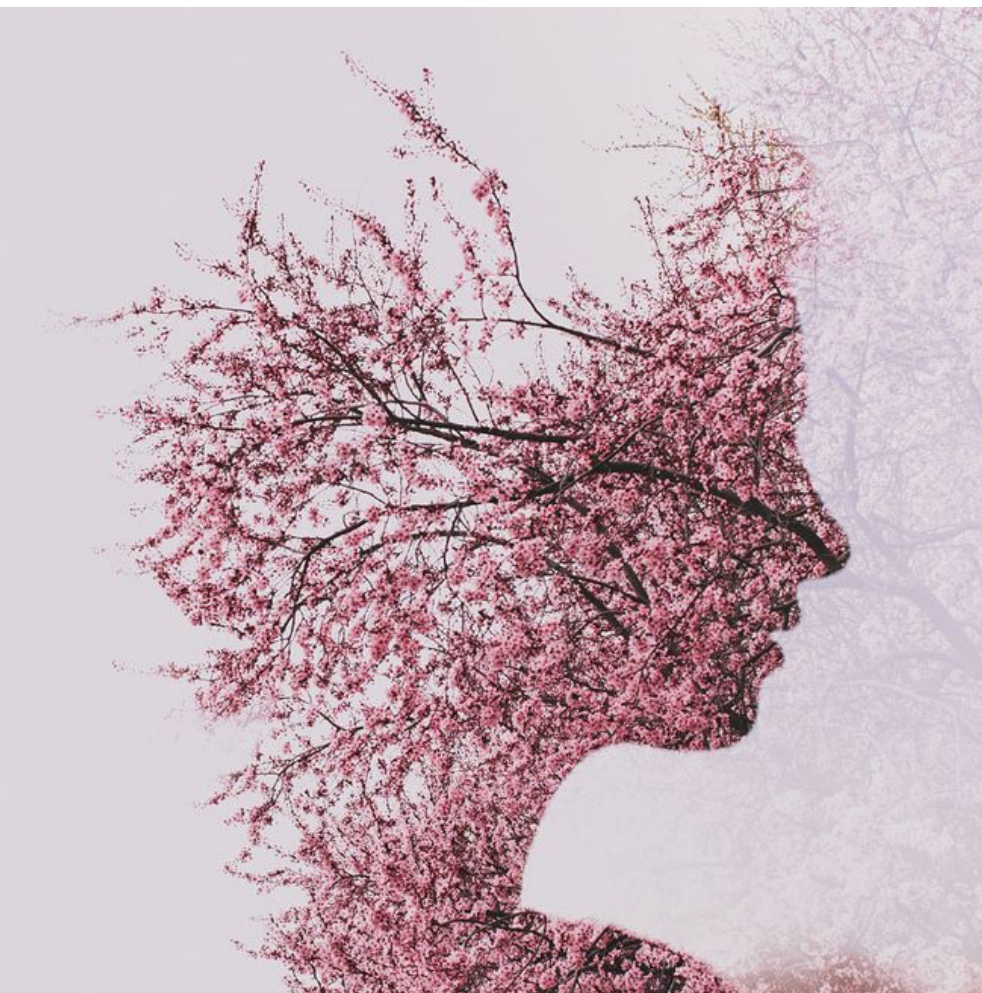
teyan performanseke zêdetir tê xwestin ku ev jî van pirsgrêkan dêxê rewşeke din de.

Kesên ku 17 salan di saha xwe de qûş xwe qetan-dî, piştî tabîê ezmûnên pispore û profesoran tî û ser dikevin û dîplomayên xwe dest dixin, ne bes e dikevin ezmûna KPSS û paşê jî rastî hevbinîyê-ke bê edalet tî ku ev jî tiştê ecêbe. Di navera 5-10 deqîqeyande qedera van mamosteyan tê xizkirin kû em vê jî bi vîjdanê we ve dihêlin...

Bila pirsgrêkên mamosteyan wek pirsgrêkên şexsî newê dîtin. Mamoste hem bi xwendevanên xwe re hem bi dê û bavên wan re hem bi sazî û nîrxên xwe yê civakî re girêdayîye. Çawa ku lebatekî bedena miravan kêmbê û sîstema bedena mirov berpîsîyarîyên xwe bi cih ney-nê, dema ku pirsgrêkên perwerdekarên newê cih, wê demê perwerdehî jî pêş nakeve. Divê kû mamoste hem ji alîyê huqûqî hem jî alîyê madî

û manewî de heqê xwe bistîne ku wê demê perwerdeyeke saxlem wê pêk be. Mamosteyên ku bi dilê wan de dibêtiya ku pîşeya wan jî destê wan bê derxistin de kar dikin wê çawa xwe aîdî sazîyêkê bibînin? Wê çawa xwe pêş bixin, nû bikin û wê azad bibin? Kesen ku xwe azad nebîne gelo wê çawa zarokên ku azad bifikirin perwerde bike? Kesên ku mafê azadîyê ji dest hatî standin wê çawa wela-tekî hemdem ava bike?

Tenê nêrîna pîrozbûna mamos-tetîyê ne bes e. Divê mafê wê yê xweyqedr bê îadekirin. Wek G.DU-HAMEL gotî "Heger şariştanîya heqîqî ne di dilê mirov de be ne li tu derî ye." Em jî nê xweyî nîrx û raman û mamosteyên kedkar heta ku zarokên me bigihjin şariştanîyeke heqîqî divê em di dilê zarokên xwe de vê biçinin. Her cara em ketin divê em car din rabîn vê rîya pîroz berdewam bikin.



Sinek Kadar Kocam Olsun Başımda Bulunsun



Yazar: Hatice Meryem

İlk Yayınlanma Tarihi: 2002

Tür: Kurgu
İletişim Yayınları

“Kadınlık durumlarındaki” ezilmişliği, yoksunlukları, ama onunla beraber direnç ve “ayakta kalma” stratejilerini de yansıtan, yaşama heyecanı taşıyan iştahlı bir anlatı... Hatice Meryem’den, “... karısı olma” hallerine dair bir kinizm şaheseri...

Yokuş Aşağı Portakallar

Zeynep Uzunbay’ın kaleminden

YOKUŞ AŞAĞI PORTAKALLAR

Dilsiz bırakılmış kadınların, gerçeğin hemen kıyısında gördükleri düşleri; iç seslere saklanan, saklandıkça ağırlaşan her sır, günü geldiğinde dilden dökülecektir.
Roman / 168 sf

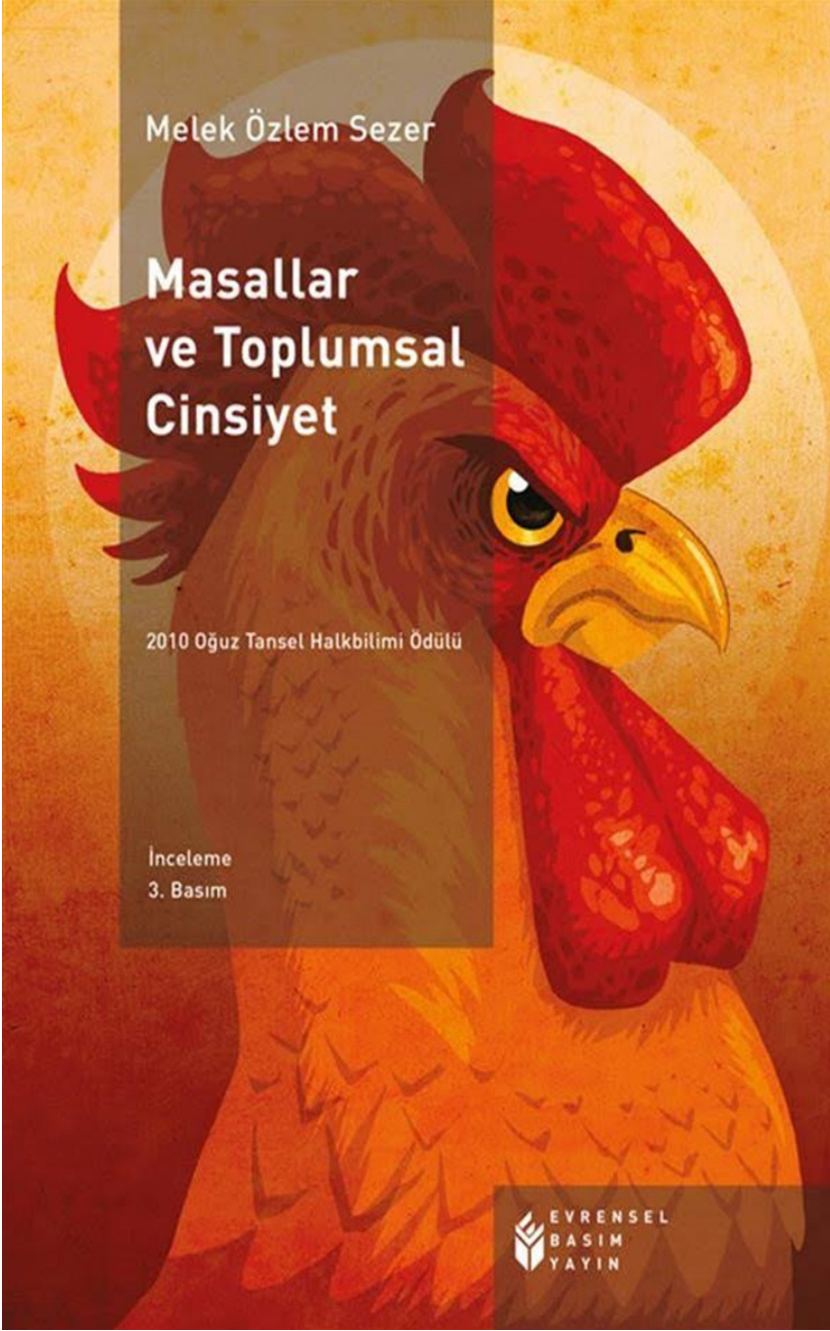
Yazar: Zeynep Uzunbay

Basım Yılı: 2015
Evrensel Basım Yayın



Hadi eteğimizdeki portakalları yuvarlayalım! Öfke evet; çünkü milyon tane acı yaşayan/yaşatılan kadınlar, bir tane bile suçlu erkeğin olmamasına isyan ediyor. Tanıdık değil mi?

Masallar ve Toplumsal Cinsiyet



Yazar: Melek Özlem Sezer

Basım Yılı: 2012
Evrensel Basım Yayın

Bir ölü olan Pamuk Prenses'in öpülmesi neden bizi dehşete düşürmez? Yalnızca basit bir öpücük, boğazındaki elmayı nasıl çıkarır? Yoksa ima edilen bir sarsılma mıdır? Hansel ve Gretel'in ailesi tarafından fakirliğe çare olarak ormana atılmaları ve haneye tecavüz, yamyamlık, cinayet, hırsızlıkla devam eden maceralarının anlamı nedir? Elmanın yalnızca kırmızı tarafının zehirlemesi, kırmızı pabuçları sevdiği için ayakları kesilen Karin, Kırmızı Başlıklı Kız... Kırmızı neyin simgesidir? Erkek ona yüklenen koruyucu, savaşçı, maddi gereklerin asıl sorumlusu, manevi alanın ağlaması ayıp kırılmanı olmayı benimsemeli midir? Bağımlı bir varlık olarak yetiştirilen kadını, çağın derhal talep

ettiği bağımsız kadın modeline geçişte nasıl bir sosyo-ekonomik sistem karşılar? Geleneğin öğütlediği anaç, teslimiyetçi, edilgen, şefkatli, yardımsever, bağışlayıcı, talep eden değil anlaşılmayı bekleyen o yumuşacık kadın; iş hayatının sert, acımasız, rekabetçi, kırılarak değil tavır koyarak kurallarını işleten dünyasında kendine ne tür bedellerle yer açar? Masallar, toplumsal yaşamımızın en berrak aynası olabilir mi? Bu masal analizi kitabında, aslında hep bildiğiniz şeylerle şaşıracaksınız!

Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın



Yazar: Fatmagül Berktaş

İlk Yayınlanma Tarihi: 2016
Metis Yayınları

Hristiyanlık'ta Ve İslamîyet'te Kadının Statüsü Üzerine Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım "Kadının ikinciliğinin doğal kabul edilerek bunun onun bedeninin denetlenmesinin meşru gerekçesi sayılması her üç tektanrılı dinin ortak özelliği. Bu ortak özellik, tarihsel ve coğrafi olarak üç geleneğin de aşağı yukarı aynı ya da birbirine yakın topraklarda ve benzer maddi koşullarda benzer gereksinimlere yanıt olarak doğup gelişmeleriyle açıklanabilse bile, ilginç olan, bugünkü ifadelerinde de kadınlara ilişkin tutum ve anlayışı odak almaları. Günümüzdeki Protestan ve İslamcı köktendinciliğin de kadının konumu ve denetimi üzerinde yoğunlaştığını ve kendilerini toplumsal

cinsiyet ve kadının. "doğru" toplumsal rolü aracılığıyla meşrulaştırdıklarını görüyoruz. Karşılaştırmalı yaklaşım, bu konuda da, partikülarizme ve oryantalizme düşülerek dinsel canlanışı salt İslam'a özgü bir olgu olarak görme yanılgısına engel olacak ve köktendönciliğin, İslam'ın "egzotik" alanıyla sınırlı ve anlaşılmaz bir şey olmadığının görülmesine yardım edecektir.

GÜNEŞİN KIZLARI



Tür: Dram
Yapım: 2018
Fransa



Kürdistan'da bir yerlerde, "Güneşin Kızları" taburunun komutanı Bahar, rehin tutulan oğlunu ümit ederek memleketini aşırılıkçıların ellerinden kurtarmaya hazırlanıyor. Bir Fransız gazeteci olan Mathilde, saldırıyı karşılamaya ve bu olağanüstü savaşçıların hikâyesine tanıklık etmeye geliyor.

Hayatları baş aşağı çevrildiklerinden, hepsi aynı sebepten ötürü aldılar: Kadınlar, Yaşam, Özgürlük.

THE HANDMAID'S TALE



Tür: Bilim Kurgu , Dram
Yapımı: 2017 – ABD

The Handmaid's Tale; kadınların neredeyse bütün haklarının elinden alındığı, sadece çocuk doğurmak ve hizmetçi olarak varlıklarını sürdürdükleri, erkeklerin egemen olduğu dindar bir kesim tarafından totaliter tarzda yönetilen bir ülkeyi anlatıyor. Dizi, distopik yapısıyla karanlık bir hikâye sunuyor.

FEMİNİSTLER: ONLAR NE DÜŞÜNÜYORDU?



Orijinal İsmi:
Feminists: What Were They Thinking?
Tür: Belgesel
Yapımı: 2018 – ABD

1970'li yıllarda çekilen ve feminist uyanışı yansıtan kadın fotoğraflarını tekrar ele alan bu film, o kadınların hayatını ve devam eden değişim ihtiyacını inceliyor.

GİZLİ SAYILAR



Tür: Dram, Biyografik
Yapımı: 2017- ABD

Katherine G. Johnson, Dorothy Vaughan ve Mary Jackson tarihin anlatılmayan hikâyelerinden birine sahiptir. 3 siyahi kökenli kadın NASA'da büyük işlere imza atmaktalardır. Uzun ve bilimlerinin derinliklerindeki sorunları müthiş zekâlarıyla çözmeye çalışan bu kadınlar gelmiş geçmiş en önemli NASA operasyonlarından birinde de büyük rol oynayacaklardır. Dünya yörüngesine çıkan ilk Amerikalı astronot John Glenn'in bütün dünyayı heyecana boğan operasyondaki her adımı bu 3 zeki bilim kadınının yardımıyla olacaktır.

eğitim sen

şubelerden



Ankara 2 Nolu



Ankara 4 Nolu



Gaziantep



Adıyaman



Giresun



Antalya



Sakarya



İstanbul 3 Nolu



Ankara 3 Nolu



İzmir 2 Nolu